

praesulata; nihilominus quia hoc est servitium in pecunia, cum solutione ad hoc praestari solitum, unde propterea etiam feminae aliquae ad servitium personale inhabiles admittuntur, idcirco ex parte Religionis non reputatur servitium suis stabilitibus contrarium, ut plene Spad. d. conf. 59. sed hoc est impedimentum, quod potius per Doctores receptum est provenire ex parte domini. & in gratiam aliorum proximè successorum secularium; claritatis autem in hoc facti specie, in qua dicitur Princeps hunc Prioratum potius in quamdam administrationem quam jure vere collationis ex Apostolica dispensatione obtinebat: sed cessavit questio ex facto, quia Princeps ex alijs motibus Prioratum dimisit, & feudorum possessionem nactus est.

S U M M A R I U M.

- 1 Milites Jerosolymitani sunt veri Religiosi.
2 Quodque sint incapaces feudorum in particulari.
3 Unde procedant aequivoce Doctorum, & de feudis possessis per Prioratus, & Commendas.
4 Distinguntur species feudorum, quorum isti milites sunt capaces, vel non.
5 Cum eis facilis dispensatio, & quare.
6 Quod sit deserendum consuetudini, ideoque non intret certa regula.

ANNOT. AD DISC. XVI.

DE hujusmodi militibus, qui profitentur pia, vel Ecclesiastica instituta, cum distinctione illorum, qui sint veri Religiosi professi, cum votis formalibus, castitatis, paupertatis, & obedientiae, & aliorum, qui improprie reputantur tales, revera tamen non sunt, habentur actum sub tit. de juris. d. 92. & in eius Supplement.

Cum itaque milites Jerosolymitani, de quibus in praesenti discussi agitur, emissi valida, & solemniter professione, praevio anno probationis, ad praescriptum Sacrorum Canonum, & Sacri Concilii Tridentini, ac stabilimentorum Religionis, sint veri Religiosi, in alio non differentes ab alijs de Clero regulari, nisi quod non vivunt intra Claustra, & sub claustra, unde propterea sunt intestabiles, ac etiam incapaces domini, & possessionis in particulari, cum aliqua tamen majori permissione administrationis, ob modum vivendi more secularium, ex iis, quae habentur d. d. 92. de juris. d. 92. & 35. de Testam. & d. 45. de Regular. hinc proinde, postea incapacitate Clericorum secularium, obtinendi, vel retinendi feuda, & de qua incapacitate Clericorum secularium habetur in duobus discussibus proxime sequentibus, & infra d. 54. clata remanet illorum militum incapacitas in particulari per argumentum a majoritate rationis, atque propterea clara dignosci videtur simplicitas illorum, qui in hac materia adeo se involverunt, quoniam, ubi non vigeat consuetudo habitativa Clericorum, nulla subest ratio, ob quam illi milites possint esse capaces.

Ex tribus autem fontibus ista simplicitas aequivoorum productiva resultare videtur, non reflectendo ad debitas distinctiones casuum, quae neglecta semper in hac facultate cum aequivocis proceditur. Primum scilicet, quia reflectunt ad illa feuda, quae de facto obtineantur per Priores, & Bajiulos, & Commendatarios istius Religionis; verum istud est aequivoicum clarum, quoniam ista feuda obtinere non dicuntur ab ipsis militibus, qui sint simplices administratores manuales, & obedientiarum, cum potius obtineantur ab ipsis Ecclesiis, Prioratibus, & Commendis, eodem modo, quo feuda obtineantur etiam a Cathedralibus, & Metropolitanis Ecclesiis, quarum vice illa obtinentur, & administrantur per Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Prelatos.

Secundo, aequivoicum resultat a pluries infirmato errore confundendi auctoritates, non distinguendo loca, & tempora, aliaque casuum circumstantias, cum quorum praesupposito agitur; Doctores diversimode loquuntur, siquidem aliud est agere de illis feudis improprie, quae solum nuncupationem, & aliqua pacta feudalia habent, sed revera consistunt in bonis allodialibus, & indifferentibus sine imperio, & jurisdictione in Vassallos, cum solo onere alicujus recognitionis realis, tanquam per speciem emphyteusis, vel livelli non habeat iura supremi Principatus, cum regalia majori iudicandi publicum sunt, & alia sunt illa feuda, quae juxta hodiernam praxim, sunt vera, & propria cum jurisdictione, & imperio in vassallos, obtenta a Principe supremo habente jus belli publici, adeoq. vere, & proprie

feudum importet baroniam, & militiam secularem primi ordinis, quae impedit etiam retentionem beneficiorum, vel pensionum Ecclesiasticarum, ex infirmatis lib. 13. tit. de pension. d. 46. & 48. Iste etenim secundo casu non videtur quomodo verus Religiosus professus, qui est adstrictus voto obedientiae erga proprios Superiores Regulares, ita possit esse miles omnino adiectus Juris Principis secularis; unde propterea ea, quae involvendo materiam, & terminos, dicuntur per Doctores relaxatos in hoc discussu, ac etiam per alios quos colligit Rojas de incompatibilitate, part. 7. cap. 5. ex numer. 102. super habituali dominio existentis penes Religionem capacem in communi, percutiunt primam speciem feudorum improprium, quae veram militiam non redolent, sed spectato effectu revera important aliodium ad solam utilitatem buralem, utpote consentientia in praedictis, & petitis terrae, seu vineis, juxta illam speciem, de qua supra, d. 7. 10. & 11. & infra, d. 39. & 40.

Et tertia causa hujusmodi aequivoicum consistit in illa majori facilitate dispensationis, quae conceditur per aliquos Principes seculares, juxta varios principatum stylos, super tenuta, & fructione feudorum potius, quam super titulo, juxta infirmata d. 99. quoniam cum isti milites de facto faciant figuram secularium, eorumque more vivant, atque armati necesse, apud omnes instituti eis concedunt licentiam militandi pro Principibus secularibus; hinc proinde minus congruit, ut cum eis dispensetur, quam cum Clericis secularibus togatis, & qui divino capax regulae certit, & in summa, ista non est materia capax regulae certit, & generalis, nimirum clarum aequivoicum est, procedere cum generalitatibus, sive cum auctoritatum cumque, & consarinatione, non distinguendo loca, & tempora, seu diversitas principatum consuetudines, a quibus revera decisio quaestionis pendere videtur.

V E N A F R E N .

S E U ROMANA SUCCESSIONIS FEUDORUM

INTER TUNC ABBATEM, POSTEA CARDINALEM, ET PRINCIPEM FRATRES DE SABELLIS

Benevolè, & concorditer petentes

Responsum pro veritate.

An Clerici sint capaces successione feudorum existentium in Regno Neapolitano, quomodo, & quando, & de tenuta, quae datur Clericis in feudis.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti series.
2 Clerici etiam de jure communi feudorum in eis non succedunt.
3 Clarus sunt incapaces successione in Regno Neapolitano.
4 Si de tempore successione primogenitus, vel alius proximior reperitur Clericus in minoribus, aut ei comparat aliquis terminus ad deliberandum super dimissione Clericatus.

D I S C . XVII.

MORTUA Felice Maria Germana Sorore Cardinalis Peretti nuncupati de Monte alto, nupta Bernardino Sabello Albani Principi, superstitibus Paulo filio primogenito, tunc Abbate, postea Cardinali, & Principe Julio secundogenito, dubitari contingit, an in feudis Venafrae, Celani, & alijs per dictam Mariam Felicem uti haeredem Principis Peretti ejus patris in Regno Neapolitano possessis, successio spectare deberet ad Paulum primogenitum Clericum beneficium in minoribus constitutum, vel potius ad Julium secundogenitum laicum, & quatenus Paulo primogenito obstaret Clericatus, an frater deberet beneficium lex mensum ad deliberandum, & interim obtinere dictorum feudorum possessionem, & concorditer, ac benevolè per dictos fratres pro veritate interrogatus.

Ad primum respondit, quod quamvis in feudis Regni praedicti, ubi vivitur jure Francorum, successio abque dubio debita sit filio primogenito, intelligitur tamen, quatenus sit capax, secus autem si sit incapax, qualis est Clericus, tam de jure com-

ANNOT. AD DISC. XVII.

re communi, quia feudum importat militiam secularem, quae de directo repugnat Clericatus; Clericus namque dicitur miles Christi, ideoque non potest esse miles saeculi, ut plene alijs allegatis firmat Hartman. Pistor p. 3. q. 23. Menoch. conf. 181. n. 64. & conf. 202. n. 121. & seqq. Anna alleg. 98. Apont. dec. 4. Ursin. de success. feud. p. 1. q. 9. art. 1. ad nauticam Giurb. de success. feud. s. 2. glo. m. 42. & est latius deductum in Massianen. Caltororum hoc cod. tit. ubi habetur explicita haec materia incapacitatis Clericorum in feudis.

Quam etiam quia in Regno ex particularibus ejus legibus id expresse cautum habetur, ut in Constitutione, Errorum coram, passim recepta, ut testatur Apont. & Ursin. ubi supra, & ita in individuo illorum feudorum practicum fuit moderno tempore, quod defuncto Principe Peretto, superstitibus Cardinali tunc Abbate Peretto unico filio mafculo, & dicta Maria Felice filia tomiana, haec successio delata fuit, excluso dicto Abbate tunc incapaci ratone Clericatus, solumque ex gratia speciali per Regem Catholicum de consensu tamen dicta Mariae Felicis feudatariae, habitatus fuit ad illum gubernium, tenutum, & administrationem, ut de his omnibus testatur idem Ursin. loco citato, unde dixi esse casum extra omnem quaestionem.

Ad secundum respondi, non reperiri jure communi feudorum, vel jure Regni cautum, primogenito existentem de tempore aperti feudi in Statu Clericali, competere aliquem terminum ad deliberandum, quinimo apud feudistas haberi oppositum, ut scilicet primogenitus debeat de tempore delatae successione reperiri habitus, vel saltem re integra, & antequam a proximè sequenti successore feudi successio agnoscat, debeat se habilem efficere, deponendo Clericatum, ut per Pistor. d. quest. 33. num. 10. Apont. d. dec. 4. num. 4. Ursin. loc. cit. m. 7. & seq. quia nec momento temporis potest quis esse Clericus, & feudi capax, ideoque nullatenus potest post hoc obtinere, ac interim in eade causa consistere, ut in specie de hoc interim loquitur Pistor. d. 2. 33. n. 18. vers. quinimo.

Est bene verum, quod Anna d. alleg. 98. in fin. refert in eo casu per Proregem fuisse Clerico primogenito concessum terminum fide mensum ad deliberandum, & ex isto exemplo solent Proreges confimiles gratias concedere, sed haec est mera gratia pendens ab arbitrio Principis, qui uni solet concedere, alteri denegare, unde pro cautela consulunt hunc recursum, Bammacat. in cap. 1. s. qui clericus, q. 5. n. 83. Ursin. d. par. 1. q. 9. art. 1. num. 19. de Marin. resol. 120. in fin. lib. 1. ideoque si Abbas esset indeterminate duxi aliud non subesse remedium nisi praedictum, sed vere ista indeterminatio non aderat, & prudenter, quia ob insignes Abbatis ab eo possessas, alias admittendas, ei non expediebat mutatio status, maxime quia feuda non facebant transitum ad alienos, sed in eadem domo remanebant penes fratrum germanum dilectissimum.

Verum quia eidem Abbati tanquam haeredi praefati Cardinalis haeresis in allodialibus Principis patris, nonnulla competeant credita super dictis feudis consequenda, pro quibus solvendis poterat dictum Julium fratrem urgere, illum cogendo ad feuda vendenda, ut de pretio sibi satisficeret, idcirco ad benevolam concordiam inter eos, continuato fraterno amore, deventum fuit, quod Princeps retento pro se Principatu Venafrae, Comitatu Celani, ejusque redditus, & emolumenta dimitteret Abbati, quatenus per ipsum obtineretur a Rege Catholico de ipsius Ducis consensu illa facultas, prout ut supra obtinuit Cardinalis eorum avunculus, quoniam sequutum fuit, quia Rex benignè erga istam adeo de sua Majestate benemeritam domum eandem gratiam Abbati concessit.

S U M M A R I U M.

- 1 De incapacitate Clericorum, & Religiosorum.
2 Quomodo debeat distingu.
3 Commutatio servitii de personalis in reale non tollit naturam feudi.
4 Quando Clerici sint capaces feudi.
5 Quomodo alia questio decidi debeat.
6 An qualitas laicalis reputetur praecise de tempore facti casus.
7 An, & quando superveniens dimissio Clericatus tollat ius tertii.
8 De potestate Principis habitandi inhabilem in praesentium terris.
9 An pensio cum reservatione regressus ad beneficium inducat incapacitatem.
10 Quomodo fieri debeat dimissio Clericatus, & beneficii.
Car. de Luca, Lib. I.

DE incapacitate Clericorum, obtinendi, vel retinendi feuda, de qua in praesenti discussu agitur, plentius habetur infra, d. 54. ubi rejiciuntur volentes irrita censeri jura feudalia inhabilitantia Clericos, tanquam contraria Ecclesiasticae libertati, quoniam sicuti non prohibetur privatus testator, a fideicommissis, & majoribus excludere Clericos, aliaque personas Ecclesiasticas, quoties non constet, quod ex irrationabili odio hujus status id egerit, sed ex alio honesto fine, ex deductis sub tit. de fideicommissis, d. 63. & seqq. & generaliter sub tit. de testam. d. 73. ita non videtur quid prohibeat domino concedenti feuda, adiacere hanc legem, quam etiam lex adjectam subintelligat, non in ratione odibili exclusionis Clericorum, sed in ratione qualitatis laicalis, desiderandae in iis, qui exituri sunt proprii milites, & Vassalli.

In hoc autem articulo, eodem modo, quo habetur supra praedicti, de militibus Jerosolymitanis, nimirum se involvunt DD. relati in hoc discussu, & d. d. 54. ac etiam d. 47. ubi de Religioso professio, qui ex causa Episcopalis dignitatis, vel ex alia simili occasione juxta caute recentissos d. 17. de renunc. ad saeculum redierit, atque reasumpserit capacitatem possidendi.

Verum ista involutio pendet etiam ex eisdem causis, de quibus dicta adnotatione praedicti, quod scilicet non distinguuntur casus, vel species feudorum, quoniam, ut ibi advertitur, aliud est agere de capacitate obtinendi illa feuda, quae sunt annexa praeturae, vel Ecclesiae, & in his non cadit questio, dum idem Princeps id voluit ab initio, atque perrecessit in omnibus possessoriis istam qualitatem praesuppositam.

Quaestio itaque cadit in feudis jure singulari, in illis personis, quae per accidens in statu clericali reperitur, adeo ut feudum sit de sui natura laicale, & tunc intrat eadem distinctio inter feuda recta, & propria, quae obtineantur a Principe supremo, habente jus publici belli, adeoq. vere importent veram militiam primi ordinis, & illa feuda omnino impropria, quae in effectu idem important, ac emphyteusim, seu livellum, ut scilicet in isto secundo casu non intret incapacitas, intret vero in primo, ratione militaris servitii, quod perrecessit hujusmodi feudis est annexum.

Et quamvis in hac specie feudorum, practici solet commutatio servitii personalis in reale, ut (ex gr.) contingit in Regno Neapolitano, quod loco servitii personalis praestatur singulis annis reale in pecunia sub nomine adobe; idemque in plerisque alijs partibus magis communiter servari videatur, ut praesertim praxis docet in Curia, quod pro feudis per Ecclesiam Romanam concessis, solvuntur census, vel tributa die SS. Petri, & Pauli, sub rigore enunciatio supra, d. 5. etiam pro feudis regalibus, & majoribus, dicti Regni Neapolitani, pro quo singulis annis, praefata die, cum notoria pompa, & solemnitate, per Oratorem Regis Catholici praestatur recognitio in uno equo, & in fenis septem mille auri, & pro Ducatibus Parmae, & Placentiae solvitur recognitio in fenis sex mille auri, & tam exinde cessat qualitas feudalis, & obligatio servitii personalis, pro extraordinariis occurrentis domini, ut advertitur supra, d. 11. & alibi.

Et per consequens recepta est ista incapacitas, quoties contrarium non disponat consuetudo particularis, quam vigere supponitur in aliquibus Provinciis Germaniae, five quod ita non suadeat qualitas principatus, ut contingit in hoc principatu Pontificio, in quo merito Clerici etiam in factis, & in Episcopali, vel Cardinali dignitate constituti, sunt capaces feudorum, eo quia non incongruit, ut Clerici sint milites Summi Pontificis, juxta magistris conf. 217. Jafon. lib. 4. ubi agitur de Cardinale de Farnefo, qui postmodum fuit Summus Pontifex Paulus III. ut advertitur dicto d. 54. ac etiam d. 46. & 48. de pensionibus, & alibi.

Hinc proinde intrat idem, quod advertitur ad not. praedicta, quod scilicet ista dicenda potius est questio facti, decidenda ex natura, seu qualitate feudi, juxta praedictam distinctionem, sive juxta mores Regionis, & per consequens intrat consuetus error, aequivoorum productivus, procedendi cum generalitatibus, vel confundendi auctoritates cum conscriptionario stylo, non reflectendo (ut decet) ad has distinctiones.

Praesupposita vero incapacitate Clericorum; quatenus pertinet ad quaestionem, in qua pariter scribentes se invol-

vere solent, an scilicet qualitas laicalis adesse debeat precise de tempore aperte successioneis feudi, & an obstat Clericatus in minoribus, quem ille, cui successio aperta est, sit promptus dimittere, pariter decisio pendere videtur à circumstantiis particularibus singulorum casuum, primò, scilicet, & principaliter à consuetudine, vel dylo Principis, ut contingit in feudis hujus Regni, de quibus in presentia discussis, quoniam oportet facere præambulum, id est aditionis hereditatis defuncti, ob qualitate hereditaria, quæ illis feudis annexa est, & quo sequuto, expediuntur provisiones probinenda possessione, & ut Vassallis recognoscatur, & idque non conceditur nisi illi, qui sit constitutus in statusculari, unde propterea quando successio reperitur in statu clericali retractabili, inolevit enunciatæ prævisi conserendi terminum ad deliberandum, cum similibus pro locorum styli, & consuetudinibus, adeoq; forte non dentur casus, in quibus oporteat disputare dictam questionem in abstracto.

Quatenus verò iste casus deur, tunc habemus quamdam Rotæ resolutionem in Pisanien. Primogenituræ 16. Januarii 1671. coram Cæro, per quam firmatur, ut precise requiratur qualitas laicalis de tempore aperte successioneis, adeoq; obstat etiam clericatus in minoribus retractabilis, quamvis successio sit promptus illum dimittere, eo quia qualitas laicalis adesse debeat de tempore aperte successioneis, ex auctoritatibus in eadem de questione deductis.

Parum verò probabili, atque communi usui, humaneque rationi contraria videtur hæc resolutio, adeoq; iudicium speciem sapere videtur, dum vis non est in tempore præciso, sed in effectu, seu in fine, ut scilicet feudum non obtineatur nisi à laico, qui sit subditus ipsi Principi seculari domino directo, & sic ipse ad effectum, cum tractu successioneis, pro quo qualitas laicalis desideratur, & per consequens non videtur cui rationi istud assumptum innitatur, dum incertum est tempus, in quo casus successioneis eventurus est, quinimò incertum est quoque ipse casus in substantia, dum Clericatus suscipi potuit per secundo, vel tertio genitum, qui postea, ob naturalem, vel civilem mortem primogeniti, evasit talis; atque alias esse prohibere statum clericalem in genere, ad evitandum hoc præjudicium, dum casus inopinatus contingere potest; si ve tati possit illa status, quam ponderat Bich. q. 33. n. 19. tom. 3. cujus verba legitur Camerat. respons. 6. n. 44. lib. 1. quod scilicet ita adolecens primogeniti per vim, & metum, vel dolo, & fraude, seu blanditiis cum decessisset ad suscipiendum clericatum, ita eventiente casu inabilis reperitur, etiam si talis locus secundogenito.

Et quoniam in hoc considerari solet, an dimissio Clericatus post factum casum successioneis fiat reintegratone, quali quod suffragetur, quatenus res successio capax successione non agnovit, secus autem e converso, re non integra, & post agnitionem ab altero factam, cui jus quæsitum esset; hinc reflectendum quoque videtur, ut id ita simpliciter, ac indefinitè intelligendum non veniat, sed discretè pro facti qualitate, quatenus scilicet ipse primogenitus, vel proximior, rectè sciens factum esse casum successioneis feudi, negligat clericatum dimittere, atque successione agnoscere, unde propterea alter proximior capax, justè credens quod ille non esset dimissurus clericatum, sub bona fide successione agnoscat, atque feudum obtineat, unde propterea si ex intervallo, & re non integra, Clericus mutato proposito, velit eicere possessorem, non videtur exaudiendus.

Multò vero magis si seiverit, & aliquo tempore toleraverit, ut admittitur apud Camerat. d. respons. lib. 1. qui scribit pro persona incapax, quæ postea re non integra capax detecta sit. Secus autem si primogenitus, vel proximioris culpe imputari non potest, quia nempè casum ignoraverit, vel si seiverit, cum majori affectata diligentia ab alio præventus fuerit, adinstar eorum, quæ habemus ad materiam text. in c. consultationibus, de jurepatr. aut quod obviim, & metum, vel fraudem, in vitiis iterari in eo statu, juxta casum, de quo apud Camerat. d. respons. 6. quod scilicet primogenita, vel prima succeditrix per vim, & metum, & dolum emisset professionem, quam prius annullare non potuisset, dum tunc intra propositio, ut justè impeditio non curat tempus, ut etiam advertitur, d. c. 7. de revoc. n. 4.

Ac propterea rem esse integram, vel non integram, intelligendum est sano modo, & quatenus culpa, vel negligentia ipsius primogeniti, vel proximioris existentis in statu inabilis imputari valeat necne, cur in statu habilitate non constitueret, adeoq; alter capax bona fide feudum obtinuerit, adeoq; dignosceret repugnantia equitatis, ut expulsiõnis injuriam pati deberet, secus autem e contra.

Clarius autem judicandum, & contra eum, qui non solum re non integra, clericatum, vel alium statum incompatibilem dimittit, sed etiam quod rectè sciens se esse in statu retractabili, atamen expressim fecisset sui animi declarationem, vel sepepud in eo statu permanere, atque sciens passus esset, ut secundogenitus, vel alter renovatum feudum obtineret, cum tunc magis confirmetur bona fides alterius proximioris capax, qui propterea re non integra expelli non valeat.

Quintò etiam casus successioneis adhuc factus non esset, sed prævidendo ejus certam imminentiã, alter proximior circa fraudis, & effectuatiõnis suspitionem destinatus esset successor, ita & taliter quod res dici non posset integra, ob mixturam præferim juris tertii, juxta casum insinuatum supra, in annot. ad d. c. 13. & de quo lib. 10. de fideicom. in Supplem. in d. Romanæ Primogen. de Cesarinis. Cum tunc non videatur subesse ratio, cur subsecutens voluntaria mutatio status, debeat tertio præjudicare, eique tollere jus quæsitum bona fide, & per consequens, error est procedere cum generalitatibus, cum revera totum pendat à singulorum casuum circumstantiis, & an jus tertii, cum bona, vel mala fide quæsitum sit, adeoq; justè dici valeat, quod res non esset amplius integra.

De potestate verò Principis habilitandi inabilis, seu cum eo dispensandi in præjudicium alterius capax, cum eadem distinctio, an res sit integra; necne, habetur plene actum, d. c. 7. q. 8. de Regal.

Disputatum item aliquando fuit, an dimissio Clericatus, ac etiam beneficium, quod possidebatur, cum reservatione tamen pensionis, & cum alia reservatione regressus ad ipsum beneficium, inducat incapacitatem obtinendi feudum, merito autem negativè responsum fuit apud Camill. de Medic. cons. 2. nu. 85. cum seqq. quoniam reservatio regressus non importat aliquod jus de presentia, sed solum nudam facultatem, quæ pendet ab animo, & quæ potest non exerceri, ideòque non importat actum; siquidem etiam ipse Clericatus dimissus, potest quandoquomodo reassumi, sed non per hoc interim ob hæc facultatem ille dicendus est Clericus; cum præsupposito tamen, quod pensionarius habeat indultum Apostolicum retinendi etiam in statu clericali, & militari, quoniam si illud non habeat, non per hoc illi præstabit impedimentum acquisitionis feudi, sed per hunc actum ipsa pensio cessabit; ex his, quæ habentur ad d. c. 46. q. 8. de pensio.

Cadere autem potest dubium, an suffragetur dimissio Clericatus de facto, cum dimissione habitus, vel cum declaratione animi, coram Notario, & testibus, vel potius necessarium sit, ut hæc dimissio acceptetur ab ejus Ordinario, atque dubitandi rationem præbet firmata d. c. 55. de jurisdict. quod scilicet Clericus quamvis non incedat in habitu, & tonsura, imò quamvis expressim dimissionem fecisset Clericatus, adeoq; exerceret subjectus foro laicali, adhuc tamen remanet subiectus Episcopo, vel alteri Superiori fori Ecclesiastici, ex ea ratione, quod contractus inritus cum Ecclesia, dissolvendus est cum eodem reciproco consensu; multò vero magis ubi possideret beneficium, cujus dimissio non causat vacationem, nisi sequatur acceptatio Superioris, ad quem pertinet, ut pluries in sua materia sub tit. de ben. verum ad hunc effectum contrarium dicendum videtur quoniam ita sufficit animi declaratio, quodque ipse successor se constituit voluerit in diverso statu laicali, à dinstar defertoris militiae, qui licet puniti possit à Duce militum, at tamen quoad cum habendus venit pro non milite, ita etiam quoad communi usu docente.

A M A L P H I T A N A
PRO ASCANIO PICCOLOMINEO ACCHIEPISCO-
PO SENEN.

Responsum pro directione.

An Clericus sit capax feudi, vel legati usufructus feudi in Regno.
 An possit, vel admitti solear ad tutelam, seu Balium feudatarii, & quando Clericus possit esse tutor.

Legato feudo, seu ejus usufructu, an hæres teneatur Legatario ad estimationem.

S U M M A R I U M.

- 1. Facti series.
- 2. Clerici non possunt esse tutores.

- 3. Solet cum eis dispensari.
- 4. Quando de iure possit exercere tutelam, vel curam.
- 5. Canonice contenti in decreto Gratiani, an sine authenticis.
- 6. Clerici in Regno Neap. sunt capaces jurisdictionis.
- 7. Clericus sicut est incapax feudi, ita etiam usufructus feudi.
- 8. Usufructus tanquam servitus constitui non potest in feudo sine assensu.
- 9. Legato feudo persone incapax per successorem debeat estimatio.

D I S C. XVIII.

Cum eximus Imperialis Exercitus Supremus Dux Octavius Piccolomineus, restituyendo suæ familiæ antiquam Dignitatem, à Rege Catholico ob ejus ingenia meritè Ducatum Amalphitanum obtinuerit, moriens in Testamento hæredem rerum Italicarum in proprietate, præterim dicti Ducatus Amalphitani, instituit ex fratre prædefuncto nepotem in pupillari etate constitutum, usufructuarium verò universalem reliquit Archiepiscopum Senen. ejus germanum fratrem, quem etiam dicti nepotis tutorem, seu Balium reliquit. Unde Archiepiscopus putans, juxta styllum servari solum in Alodialibus indifferenteribus, sive etiam in Caltis, & bonis Jurisdictionibus Status Ecclesiastici, ad formam voluntatis Testatoris possessionem dicti Ducatus utriusque nomine apprehendere, Pupilli scilicet in proprietate, tanquam ejus Tutor, seu Balius, ac etiam privato nomine in usufructu, juxta hanc formam de suorum Sapientum consilio mandata dederat; Ego tamen consulsus, dixi æquivalenti, neque talem formam deduci posse ad praxim.

Quatenus enim pertinet ad Pupilli tutelam, seu Balium respectu feudum Regni, ultra obstatulum, quod habent Clerici de jure Canonico in tutela, & cura exercenda, ad text. in §. Deo amabilem, a. h. de Episcopis, & Cler. cap. Cyprianus 21. quest. 3. cap. ult. 86. de jurisdictione, ubi Glo. Bart. in authent. presbyterus, Cod. de Episcopis, & Cler. & ceteri congegli per Gutierrez de tucl. part. 1. cap. 1. numer. 26. Surd. dec. 207. n. 7. Bertranz cons. 116. vol. 2. part. 2. Rotæ decis. 116. num. 16. part. 4. recent. tom. 2. cum hoc de facili sit superabile cum Brevis Apostolico concedi solito, eodem modo, quo concessum fuit Cardinali Aldobrandino super tutela, & Baliau Principis Rossani ejus Neptis, & pluribus aliis Cardinalibus, Episcopis, Prælatibus, & Sacerdotibus, ut prædictatum legitur d. dec. 116. num. 16. part. 4. recent. tom. 2. ubi hoc tamen omnia insuper neglecta sunt juxta laudabilem Rotæ, & Curie styllum non immorandi in superfluis.

Nihilominus, ubi etiam sine indulto de hoc puncto agendum esset, adhuc dici posset difficultatem cessare, cum Archiepiscopus esse tutor legitimus, quam tutelam Clericus volentibus esse permittam, ex eodem text. in §. Deo nobis firmant DD. apud Surd. d. c. 207. numer. fin. Gutierrez loc. cit. num. 77. Galanet. de tucl. lib. 1. tit. 4. num. 26. Grass. effectus Clerici. 16. afferentes contrarium procedere in testamentaria, quam nec volentes Clerici exercere possunt, nisi agatur de personis miserabilibus; quod tamen ita absolute sumptum mihi non satisfacit, quia cum tutela sit munus publicum necessarium, à lege civili introductum, bene procedit exemptio Clericorum, ne inviti cogantur ad eam suscipiendam, quod indistinctè tam in testamentaria, quam in legitima, & dativa procedit; sed ubi Clericus est volentis, non video probabilè differentiam rationem, cur legitimum exercere possit, non autem testamentariam, vel deo cedere, exet enim alias ex legum civilium dispositione accedat Clericorum libertatem, atque Clericatus causa non præjudicium, & inhabilitatem, quod Ecclesiæ libertati repugnat.

Et licet supra allegati Canones id disponant, advertendum tamen est, non esse Decreta, vel Constitutiones Pontificias, nec Conciliorum, vel Sanctorum Patrum Sententiones, sed compilationem privati auctoritatis, seu transcriptionem legum civilium, ideòque receptum habemus Canones Decreti non esse omnes Canones, neque legis vim habeat, nisi ubi Conciliaria, vel Pontificia decreta continent, ut firmavit Rota apud Peniam dec. 377. numer. 36. & seqq. juxta Venetam impressionem, alias 480. juxta Lugdunen. num. 16. & seqq. Unde solum Clericorum volentium inhabilitatem restringendam in definite crederem, ubi tutelæ susceptio nullum rationabile motum haberet, nisi illud luti, seu suspitionis mali animi usurpandi bona pupilli, sive

ubi onus esset tale, quod à servitio Ecclesiæ, vel beneficii distraheret.

Sed difficultatem esse dixi respectu Regionum Officialium non permittentium Clericis, & personis Ecclesiasticis hujusmodi Balium, cui annexa est Jurisdicção in feudo, & pupilli Vassallis saltem in dominio, prout habent Barones, & Feudatarii, quamvis non in exercitio; Jurisdicção enim secularis quocumque modo Clerici, & personæ Ecclesiasticæ in Regno sunt incapaces, ut pluries habetur in aliis hoc eodem sit. atque est propositio absoluta, unde dixi curandum esse, quod, vel per magnam Curiam Vicariæ, seu Regiam Cameram summariæ, ubi faciendum est præambulum (sub cujus vocabulo in illis Tribunalibus appellatur aditio hereditatis), & sine quo possessio illorum feudorum, quæ ibi sunt hereditaria, non obtineat, decernatur Balium alicui laico confidenti, vel procurandam esse dispensationem ab illo V. Rege, & Collaterali Consilio adversus duplex impedimentum, quod Archiepiscopo obstat dixi, unum nempè Clericatus ut supra, alterum forensitatis, cum pariter forensis absque Regia dispensatione non possit in Regno Jurisdictionem tamj in dominio quam in exercitio habere, prout concessum fuit dicti Cardinali Aldobrandino Clerico, & Forensi super dicti Baliau Principis Rossani, & Domino Innico Carraciolo tunc Cameræ Apostolicæ Clerico Decano, postea ejusdem Cameræ Auditori, ac demum Cardinali, & Archiepiscopo Neapolitano super Baliau Ducis Airole ex fratre Pronopis, quamvis huic obstat solum Clericatus tunc in minoribus; & hæc quoad Balium respectu Pupilli.

Quo verò ad personam, & jura propria in dicto feudo, respectu usufructus eidem Archiepiscopo relicti, dixi nihil obtineri posse sine dispensatione, ab ipso Rege immediate obtinenda, adversus incapacitatem Clericorum, & forensium habendi feuda, seu jus formale in eis, adinstar illius gratiæ, quæ concessa fuit Cardinali Perreto de Monte auro cupato, ut habetur hoc eodem sit. in Romana, v. Venstren. Ulusufructus enim consideratur tanquam jus, quia importat servitutem feudi, ejusque opus reale, in alium, qui non sit feudi legitimus successor, nec per contractum, nec ultimam voluntatem sine regio assensu transferri potest, quæ est species alienationis, quod ad eum verum est, ut quamvis permittit sit feudi refutatio in proximè succursum, quia est præventiva successo potius quam alienatio, nihilominus fieri non potest cum reservatione usufructus ad favorem ipsiusmeti refutantis, qui jam erat, necdum feudi capax, sed dominus, & possessor, ut latè de his habetur hoc eodem sit. in Romana Creditorum Pallavicini ad materiam Bulle Baronum, ubi etiam habetur reservationem, seu concessionem usufructus tanquam juris, non resolvit in commoditatem, & perceptio nem fructuum de facto in feudis non prohibitur, prout voluerunt Bolegnetus, & alii, quorum opinio apud Feudistas est magis communiter rejecta, ut ibi.

Atque ad summum, per Archiepiscopum aliud prætendi non possit à pupillo in vim dicti legati, nisi dicti usufructus æstimatio, juxta opinionem Franch. dec. 1. Apont. consil. 88. lib. 1. & cons. 75. & 77. lib. 2. & aliorum volentium, legato feudo personæ extraneæ, vel incapaci, deheri per hæredem delegatio æstimationem, adinstar legati rei alienæ, quod tamen non levem patitur difficultatem, cum contrarium sentiant præsertim in dispositione universalis, Anna senior allegat. 126. & 127. Anna jun. in Additibidem, & cons. 87. Rovit. super pragmat. 1. de sit. abus. n. 136. & idem Aponte de presbiter. Proez. tit. de assensibus Regis super Dote, §. 2. n. 9. Merlin. lib. 2. contror. 81. in fin. de Marin. resolut. quotid. 45. n. 50. lib. 1. & alii, itaus hæc opinio videatur magis communis, & recepta; sed vanum opus esse dixi hujusmodi inspectionem assumere, dum inter Patrum, & Nepotem respectu bonorum Patrimonialium aderat communio, unaque erat vita, & bursa, insinuanda tamen hæc duxi ad Archiepiscopi notitiam ejusque Sapientum (quibus omnia fuerunt nova) pro eorum regula, & norma, cogitando casum, quo pupillus factus major ad divisionem procedere vellet, & quod sumum est agnoscere, &c.

S U M M A R I U M.

- 1. De incapacitate Clericorum, & Episcoporum in feudataria habendi, vel tutela.
- 2. De differentia inter tutelam, & balium.
- 3. De materia detinendi tutelam, vel balium, ut sit arbitraria, & de differentia inter Principem, & Judicem.
- 4. Ad legato feudo, debeat estimatio.

ANNOT. ADDISC. XVIII.

AD materiam hujus discursus, super incapacitate Clericorum, & Episcoporum, tam circa Baliaurum feudatiorum, quam circa tutelam in genere, ultra hic deducta, agitur apud Cocceum, de off. 523. Revertet. ad add. deo. 333. Fagnan. in cap. magnus de obligat. ad ratiocin. & Gabr. lib. 7. de tutor. disc. 5. Et de dispositione Clerici pro exercitio tutelae Conrad. in prax. Dispens. lib. 5. c. 4. n. 9. cum seq.

Notabilis autem differentia dignoscitur inter tutelam, & Baliaurum, quoniam respectu tutelae, sufficit licentia Superioris, vel dispensatio Apostolica; respectu autem Baliauris, ubi agitur de feudis veris, cum jurisdictione, & imperio in Vassallos, praesertim in Regno, de quo agitur, requiritur dispensatio Regis, ut in discursu.

Super hujus autem dispensationis concessione, vel denegatione, dari non potest certa regula cuiuscumque casui applicabilis, dum non pendat a Iudice Ordinario, qui tenetur procedere iuxta regulas juris, sed ab ipso Supremo Principe, qui representatur in praefato Regno a Consilio Collegiali, coram quo disputatus fuit casus relatus per Revertet. ubi supra. super Baliauri hujusmet Ducatus Amalphitani, ideoque intrat idem consensus error, procedendi cum generalitatibus, vel attendendi decisiones, & auctoritates in sola litera, illas cuiuscumque casui applicando, & non reflectendo ad casuum circumstantias, atque adeo magnam diversitatem inter simplicem Iudicem, & Principem Supremum; quamvis etenim haec materia suspitionis tutoris praesertim ubi res est adhuc integra, quodque agatur de tutela deferenda, non autem de remotione jam delata, sit nimium arbitraria, etiam in Iudice, eo modo; quo est altera materia educationis pupilli, ex deductis tit. de tutor. disc. 1. cum seq. at tamen differunt arbitrium Iudicis, & arbitrium Principis.

Et de questione, an legato feudo debeatur estimatio, ultra deducta in discursu, plura habentur sub tit. de legat. disc. 1. c. 2.

ROMANA LEGITIMA

PRO MAURITIO DE ASTE BARONE ACERNI, CUM

EQUITE FRANCISCO DE ASTE, ET CUM SE iplo diversam personam representante,

Casus positus per Concordiam.

Feudum Primogenito debitum, an & quando imputatur in legitimam, & quatenus debeat imputari, an possit Primogenitus recusare feudum, ac petere legitimam in aliis bonis magis utilibus. De assumpto, quod feudum est legitima Primogeniti; quomodo intelligatur, & quanta sit legitima Primogeniti in feudo novo, vel antiquo hereditario, & de differentia inter utrumque ad effectum gravaminis.

Alicui de collatione pretii feudi, quam Primogenitus tenetur.

Acceptatio feudi eiusque possessio, an & quando in proposito praerudicet.

Feuda an censentur de bonis melioribus, vel de pejoribus, & quomodo estimantur in concursu alodialium &c.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti serie.
2 In legitimam filii imputantur debita, qua pater pro eo solvit.
3 Feudum in dubio praesumitur ex pacto, & providentia.
4 Investitura pro hereditate ex corpore legitime descendens importat formam pacti, & providentiae.
5 Feudum pacti, & providentiae antiquum non imputatur in legitimam.
6 In Regno Neapolitano formula concessionis pro hereditate ex corpore importat feudum mixtum, in quo necessaria est qualitas hereditaria ultimi morientis.
7 Primogenitus feudi novi successor tenetur integram pretium conferre cum secundogenitis.
8 An in hoc pretio habenda sit ratio augmenti intrinseci, ac ejus, quod imponitur pro obtinendo titulo.

9 In feudo autem antiquo Primogenitus tenetur solum ad vitam militiam.

10 Et quando ad hunc effectum dicitur novum, vel antiquum.

11 Primogenitus non potest cogi accipere feudum imputabile, sed potest dicere illud nolle.

12 Legitima nec de melioribus, nec de pejoribus, sed de modicioribus debetur.

13 Neque in hoc parentis arbitrio, vel dispositioni est deferendum.

14 Feudum, an dicatur de bonis melioribus, vel de pejoribus, quae remanent in hereditate.

15 Qualitas feudalis propter onera minuit in tertia parte pretii, seu plus, & minus, iuxta onerum qualitatem.

16 Aditio hereditatis, seu alter acceptationis actus ut potest pendens ab animo, & voluntate, sine istis dari non potest.

17 Aditio non inducitur ex acceptatione feudi, quod filius sibi praetendebat debitum iure investiturae.

18 In actu aquirivo standum est declarationi facientis, quo animo illum fecerit.

19 An Primogenitus possit retinere feudum, & recusare imputationem pretii in legitimam, quia nempe velit istam assequi in bonis, & pretium solvere.

20 Quanta sit legitima Primogeniti in feudo, in qua non possit gravari, etiam si debeat esse heres.

D I S C. XIX.

JOannes Baptista de Aste nobilis Albinganensis, qui feudum Acerni pro ducatis 30. mill. a Duce Fabio de Cornea titulo emptionis adquisierat, moriens in Urbe de ann. 1634. superstitibus duobus filiis masculis, Carolo scilicet Primogenito, & Francisco Bonaventura secundogenito, in ejus testamento, postquam utrique filio legitimam reliquit, mandavit in illam Caroli imputari dictum feudum pro eodem pretio, quod ipsum fuit, necnon debita pro eo soluta, & in reliquis haeredes instituit cum strictissimo, perpetuo, successivo, & reciproco fidei commissio in universa descendente, dictum Franciscum Bonaventuram, & Mauritium ex dicto Carolo nepotem, cumque portio cuiuslibet in legitimam importaret scut. 63. mil. praeterea cepit Franciscus, tam nomine proprio, quam pro interesse Mauricii infantis (cujus portio in administrationem testator eidem Franciscus commiserat.) totam ferè legitimam Caroli esse jam satisfactam, seu absorptam a debitis, qua Joannes Baptista vivens pro eo, de mandato etiam Cardinalis Barberini Urbani Octavi tunc Regnantis Nepotis, solverat ejus Creditoribus, & in dicto feudo, cujus possessionem Carolus praevio praebulo in M. C. V. in forma consueta tanquam heres ab intestato fuerat jam adeptus, cum declaratione, quod intendebat illud habere praecipuum jure Primogeniturae ultra legitimam, alias illud potius relaxare intendebat.

Unde Carolus, me tunc de accessu ad Romanam Curiam neque cogitante, introduxit Causam in Rota super puncto imputationis non faciendae de dictis debitis, qua male per patrem soluta dicebat sine ejus consensu, stante eorum nullitate resultant, a Statuto urbis 152. dum per filium familias abique patris consensu contracta erant, quodque dicto Cardinali, quamvis dominanti, replicandum erat, quia tanquam justissimus, & integerrimus a praepo. abstinisset; sed proposito dubio in Rota sub die 22. Junii 1649. coram Dunozeo, emanavit decisio pro imputatione hereditati favorabilis, confirmata in nova propositione sub die 10. Februarii 1642. coram eodem, ut constat ex dictis decisionibus, quarum prima est inter rebent. decis. 242. part. 8. & super quo puncto alius ad veritatem edidi discursum in Congressu Advocatorum supra habitato, ad effectum inspicendi, an expediret impugnare dictas decisiones, & causam suscitare, ut sub tit. de legitimis in detest. tionibus.

Post haec, suscepit Carolus disputandum alterum punctum coram Auditore Camerae super imputatione dicti feudi, sui ejus pretii, sed morte praeventus exitum causae videre non potuit, unde Mauritius ejus filius, & haeres, ita duplicem personam representans, eandem litem proseguendo, me in hoc statu ad Causae defensionem evocavit pro alios autem doctos defensores, Carolo vivente, assumpta fuerat alta inspectio, an scilicet feudum esset, vel ne ex pacto, & providentia, ut in dubio dicebant praesum. ex Curvaler. dec. 633. numer. 3. Gregor. & adden. dec. 418. n. 13. 285.

9. 7. recen. possimè quia iudet Investitura formula concepta pro hereditate ex corpore legitime descendente, que istam qualitatem importat. Afflicti. in c. 1. ex quibus caus. feud. 4. amit. & alibi, ut per Ann. singul. 206. Camerac. in c. 1. An agnatus, num. 37. impress. post opera Minadoi fol. 461. Lanar. Aponte, & ceteri per Ann. jun. in Addit. postremis ad singul. Annae patris 656.

Quo posito, transitum faciebant ad feudi antiquitatem, quia Joannes Baptista pater illud non acquisivit a Rege per viam nove investiturae, sed titulo emptionis habuit ab illis de Cornea antiquis illius possessoribus, cum clausula in Regio assensu, feudi natura non immutata, & ex his inferebant illud non esse in legitimam imputandum, ut de feudo pacti, & providentiae antiquo, pro absoluto admittunt Franch. & Adden. decis. 368. & 387. Surd. dec. 235. Rovit. pragmat. 4. de feud. Rosenthal. de feud. cap. 7. conclus. 13. numer. 10. & 1699. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 1. quae 5. de materia tractantes.

In primo igitur concessu, non in Causa, dixi haec esse quidem doctè, & ingeniosè excitata, sed nil conferre ad causam, atque parum probabilem videri praetensionem effugiendi, retento feudo, ejus vel pretii imputationem, quia licet formula Investiturae importet magis concessionem ex pacto, & providentia, quam hereditariam, prout eam Siculius ultra Pharam interpretati sunt, & ceperunt, ex deductis in Panormitana Status Buterae hoc tit. & in Regno citra, apud antiquiores fuerit sub questione, & attamen hodie receptissimum est importare qualitatem hereditariam mixtam, quia nempe successio debita non est, nisi hereditas sanguinis vocatis a lege Investiturae, sed cum qualitate hereditaria rei familiaris, quae necum necessaria est receptio primi acquirentis, ut omnes fessidite intra, & extra Regnum in feudis mixtis concordant, sed etiam ultimis morientis, quod in Curia Romana, & alibi non admittitur, ut habetur in aliis hoc eod. tit. ideoque feudum est imputandum, Franch. dec. 368. ubi Adden. qui alios cumulat, Ann. singul. 202. Rovit. pragmat. 4. de feud. n. 53. & 1699.

Ideoque nil referre dicebam, an feudum esset novum, vel antiquum ad hunc effectum, nisi in eo, quod in novo Primogenitus in eo succedens conferre tenetur in hereditate alodiali integrum feudum pretium cum aliis fratribus communiandum, ex deductis per Rovit. pragmat. 25. de feud. & dec. 38. Capyc. Latr. consulti. 15. qui alios cumulat, solum disputantes, an id tantum procedat in secundogenitis linea descendente, vel etiam in illis linea collateralis, in quibus est dubitatio, ideoque cum eis aequale fortem in legitime de tractione habendo, ita Primogenituræ prerogativa solum consistere in habendo corpus feudi, nec non in habendo, iuxta unam opinionem, praecipuum Dignitatem, seu titulum, quamvis pecunia emptum, qui non estimatur, nec venit in collationem, ut Rovit. pragmat. 25. n. 58. Capyc. Latr. consulti. 23. numer. 75. five illud augmentum intrinsecum causatum post emptionem usque ad mortem patris, quod est in questione, ex deductis per Rovit. ubi supra, num. 53. & 1699. (quas quaestiones tamen in presenti superfluum esse dixi assumere, quia nec aderat titulus, nec augmentum, cum feudum neque valerit pro medietate illius pretii, quo acquisitum fuit.)

In feudo autem antiquo, nisi feudatarius moriens in ejus pretio Primogenitum gravet, totum feudum est praecipuum Primogeniti, cuius legitima in feudo consistere dicitur, obligati dare ex fructibus vitam militiam secundogenitis, super qua multae inter questiones ad rem non facientes, cum certum esset vestari in casu feudi novi, & sic pretii communicandi, quia ex patrimonio alodiali exierat pecunia, cum qua emptum fuit, unde licet praetendi potest non esse feudum novum respectu Regis, indubitanter tamen erat tale respectu acquirentis ejusque descendentium vel successorum, nam ad effectum de quo agitur, spectatur pretium existisse a patrimonio alodiali patris, Rovit. pragmat. 25. numer. 20. & habetur in Parmen. feudi, & in aliis hoc tit. pluribus.

Omnis igitur supra dicta, penitus negligendo dixi tanquam extranea, & abique dubio insubsistentia, sed causae defensionem consistere in eo, quod Mauritius se promptum offerrebat dimittere feudum, & petere pro ista rata scutor. 14. mill. suam legitimam in bonis fructiferis in Urbe existentibus, cum ea proportione, & qualitate, prout secundogenitus (qui nihil vivente patre consumperat, sed potius aliquid peculium quaesierat) obtineret.

Licet enim feuda existentia in Regno, in quo vivitur

jure Francorum, deferantur soli in Primogenito, attamen hoc est privilegium, & favor Primogeniti, in ejus odium, & praedictum non retorquendum, & cui favori, & privilegio renunciare potest, Isernia in c. 1. hoc quoque, de success. feud. in principio, & omnes abique discrepantia, quia sunt juris axiomata plana.

Neque in hoc obstat dicebam patris praecipuum de imputatione, quia si cum filio Primogenito liberalitatem exercuisset, cum instituendo in aliis bonis ultra legitimam sub ista lege, tunc dici posset filium non posse factum patris impugnatore, juxta cautelam quam nuncupamus Soccini, de qua Orthobon. decis. 10. & sub tit. de legitima, seu detest. tionibus frequenter, praesertim in Lucana, ubi magis accurate de hoc agitur; sed cum nihil aliud reliquerit, & legitimam filius a patre invito obtineat tanquam debitum legale, idcirco nullatenus patris arbitrio, & voluntati deferendum venit in assignanda legitima in pecunia, vel bonis minis fructiferis, vel magis onerosis, sed de universo asse ac singulis corporibus, prudentis Iudicis arbitrio, sumentio medicoritate, de melioribus, & pejoribus constitutum detrahi debet, ad communiter not. per DD. in l. litem, ff. famul. cres. Gratius §. legitima, quae 16. numer. 1. Gabr. de legit. concl. 4. n. fin. Cyriac. contr. 6. n. 11. & 139. Rot. post Merlin. de legit. dec. 55. numer. 8. & 169. & dec. 113. numer. 2. & 198. n. 16. cum seq. par. 7. recen. Perullus successione 23. Januarii 1654. Verolpio; & quod in hoc patet habeat arbitrium a lege retentum, Peregr. de fideicom. art. 36. n. 71. Gabr. conf. 138. lib. 2. Cyriac. contr. 288. n. 2. Rota dec. 59. n. 12. post Merl. de legit. & in aliis.

Nec dubitandum dicebam feudum esse de bonis deterioribus, quiddam in contrarium dixerit in his remissis Rot. in Romana legitima de Altempo post Merlin. de legit. dec. 55. numer. 14. & 15. alia etenim bona consistentia in locis montium, Censibus, & domibus in Urbe, fructabant, eo tempore attento, ad rationem 5. pro centenario, dictum verò feudum ostendebatur, attento etiam eo pretio, pro quo tunc vendi potuisset, neque fructare tria, attento autem pretio emptionis, neque fructare ad rationem unius cum dimidio, & in hac materia legitima, redditus videtur supra omnia attendendus, quia legitima datur filio, non ad pompam, & honorificentiam, sed propter alimenta, ex fructibus majoribus, vel minoribus, laudora, vel pauciora consequenda.

Item feuda, praesertim in Regno, non sunt liberae dispositionis, quoniam illud nec vendere nec obligare potest Feudatarius abique Regio assensu, qui negatur non habentibus successorem; e converso autem ista sunt bona alodialia liberae dispositionis, & quod magis est, eorum successio restricta est intra archissimos cancellos conjunctionis in tertio gradu de jure civili, ex gratis extensa ad quartum aequalem, vel inferiorem, cum tamen alia bona in quemcumque extraneum, & bene vivit successorem transferri possint; Et ulterius alodialia nullum habent servitium, obsequii, seu fidelitatis nexum, feudum verò obligat ad Vassallagium, servitium, & fidelitatem erga Regem illius Regni, quod in homine nato, & vivente in Civitate libera neutrali est maximum onus, unde etiam in subditis, in quibus haec ultima circumstantia non est tante considerationis, feuda estimari tertia parte, vel plus, & minus juxta onerum qualitatem, ac majus, vel minus periculum devolutionis, firmat per Rosenthal. de feud. cap. 9. conclus. 63. numer. 8. & seq. est dictum in Neapolitana feudi hoc eodem tit. licet ibi obdiversas facti circumstantias aliud fit motivatum, a sperum eptem ac omnino irrationabile dicebam, Primogenitum a natura, & a lege privilegiantur, cui aliud non remanebat nisi hoc legitima supplementum, dum alia pars ex nimio rigore a juvenilibus erroribus absorpta remanebat, cogendum fore ad dictum residuum obtinendum in hac bonorum specie adeo onerosa.

Major difficultas oriebatur ex acceptatione, quia Carolus, patre mortuo, se haeredem in feudibus declarari obtinuerat, ac possessionem feudi cum fructuum etiam perceptione per longum tempus ceperat, sed obiectum facili negotio cessare videbatur, quia non constabat Carolum habuisse scientiam testamenti, ita ut exinde ad illius approbationem inferri valeat, nam hereditatem adivit ab intestato, quo titulo in opulentissima hereditate succedens, ista curare non debebat, sed de reo testamentum, expressè protestatus est velle feudum retinere, tanquam praecipuum jure Primogeniturae ultra legitimam, prout et veritate multi ex primariis Urbis Advocatis, etiam per debite respondententes, ei consulerant, quodque, quatenus id sibi

non competeret, intendebat illud dimittere, volens conse- qui legitimam in bonis liberis Urbis.

Prejudicia enim ex additione, vel possessione resulantia; non possunt sequi abque animo, & voluntate facientis, qui animus debet esse certus, & deliberatus, non suspensus ab aliqua preteritione, Masc. de probat. concl. 41. nu. 16. bene Cyriac. contr. 244. num. 33. 35. & 63. atque editio resulans ex actibus facti, juxta theor. Bart. in leg. gerit. num. 21. ff. de acquir. hered. procedit, ubi faciens, alium titulum, vel causam faciendi non habebat, Menoch. lib. 4. presump. 101. num. 34. & seq. Baratt. decif. 207. num. 4. & 589. num. 12. & omnes. Et in specie, quod ex apprehensione possessionis feudi, quod filius prætendebat sibi competere jure proprio, non resulter actus additionis, vel acceptationis, Concivis meus Robertus Marantain l. i. potest. numer. 59. ff. de acquir. hered. Menoch. lib. 4. presump. 101. numer. 38. ubi ca- teris maxime ad effectum inducendi prajudicium in legiti- ma, quod ex actibus tacitis, & presumpis non resulter, sed requiritur mentio specialis. Gregor. & adden. dec. 489. n. 21. & seq. cum aliis sub titulo de legitima, seu detractioni- bus.

Cum enim Carolus plura haberet Sapientium consilia, quod feudum sibi debitum esset precipuum jure Primogeni- turæ ultra legitimam, quousque iustam habuit causam ita credendi, neque proinde inferri potest ad actum acceptationis, quæ nullatenus dari potest sine animo, & voluntate, quæ potius erant in contrarium declarata, nil obstante, quod dicta expressa declaratio facta esset ex intervallo, tum quia satis animum non acceptandi testamentum declarasse dicitur, ad eundem patris hereditatem ab intestato, & sub hoc titulo feudum capiendo; tum etiam quia in illis, quæ pen- dent ab animo, & ad diversas causas referri possunt, ita ut actus non sit de necessitate univocus, sicut dicto facien- tis. Bart. in l. pro herede, & de acqu. pof. nu. 3. Alex. conf. 126. num. 2. vol. 7. Cyriac. d. contrav. 244. num. 30. Gregor. decif. 466. num. 13. Baratt. dec. 279. num. 12. ubi Ad den. numer. 21. ex Alex. loco citato, & aliis, id extendunt etiam ad facientes heredes.

Juxta præmissa per A. C. judicatum fuit, condemnan- do hereditatem ad assignandum in aliis bonis, & effecti- bus liberis Urbis dictum legitimæ supplementum, remane- nte feudo ad commodum hereditatis, à qua sententia interposita appellante ad Rotam, ibique proposita causa, ex prudentialibus respectibus me non impugnante, dilata fuit resolutio, ne separando à fideicommissio hæc bona, pro dicta rata consumptioni subjacerent, quod verè redundavit in ejusdem actoris utilitatem, quia superven- ta cum ætate majori prætemporis, habet in bonis hoc plus, quod non haberet. ac temporis processu communium ami- corum opera, principaliter verò ex mea, deventum est ad concordiam, per quam actori volenti, remansit feudum pro solo pretio scut. 12. mil. & reliquum in bonis liberis obti- nuit.

Quamvis autem, tam Carolus, quam Mauritius, lte pendente non curent feudum, sed semper illius dimissio- nem offerunt, curiosa tamen inspectio in mentem venit, an scilicet esset, vel alter dicere possit, velle retinere feu- dum jure Inveftituræ, & solvere hereditati pretium in pecunia, atque consequi legitimam in corporibus hereditariis, in quibus, non autem in pecunia sibi de jure debebatur, & videbatur posse affirmativam sublineri, quia eatenus feudum simpliciter hereditarium abque dubio in legitimam imputatur, quia illud filius obtinet ex judio, & voluntate patris, qui potest ei tollere, & alteri relinquere, Rip. in l. in quartam ff. ad l. Falcid. Clar. §. feudum. q. 46. Frecc. de subfeud. lib. 3. de different. q. 14. Franch. & Add. dec. 368. & 387. Surd. dec. 225. & cæteri passim.

Ita verò ratio non cadit in feudis Regni Neapolitani, quamvis novis, quia pater non potest illa tollere filio Primogenito, & dare alteri extraneo, quinimo nec alteri filii, nisi de assensu Regis, ex deductis per Capyc. Latr. con- sult. 23. Rovit. pragm. 1. de titulum ab usu, numer. 126. igitur filius non habet feudum ex judio, & libera voluntate patris, sed ex beneficio Inveftituræ, etiam patre invito, & quamvis illud obtinere non possit, nisi cum qualitate hæ- reditatis, ob quam gravari potest in toto valore feudi, quamvis in eo contra patris judio succedat, juxta deci- sionem primam Franchis ex sepius hoc tit. deductis, hoc tamen percutit valorem, seu pretium feudi, non autem ejus corpus, quod patre invito, jure proprio, & Primogenitu- ræ obtinet, igitur dicere potest nolle illud recipere pro legiti- ma, quia non habet ex patris judio, neque velle pretium,

quia non tenetur accipere legitimam in pecunia, qua- tamen discurrerem per modum excidandi, nihil firmando, quia rati sunt isti casus, neque desuper maturum judicium efformatum fuit.

In proposito autem legitimæ competentis filio Primoge- nito in feudis Regni Neapolitani filii debitis, cum qualitate tamen hereditaria, ob quam in integro valore gravari po- test, in congressibus in illa causa habitis, ad satisfaciendum aliis advocatis, me desuper utopè Resnicolum requiritibus, dicebam, quod aut agitur de are alieno Feudatarii de- functi, & tunc nulla ratio habetur de legitima, quæ dicitur quota bonorum detractio are alieno, ad quod Primogenitus successor, ob qualitatem hæreditariam tenetur usque ad in- tegrum valorem feudi, abque eo, quod inventarium suffragetur, etiam si dictum æs alienum contractum esset abiq; Regio assensu, quoniam assensu suffragatur ad effectum prelationis adversus alios habentes assensu quamvis anteriores, sive ad ef- fectum habendi actionem realem, seu rei perceptorium ad ipsum feudum, ac etiam adversus Fiscum in casu devolutionis, quæ omnia denegantur creditoribus sine assensu, non autem quoad ipsum successorem, qui cogitur in actione personali ad vendendum feudum, ut de pretio dissolvat debita etiam sine assensu.

Aut agitur de aliis gravaminibus voluntariè impositis ab ipso testatore legitimæ non prajudicantibus, ut sunt legata, & fideicommissa, & tunc aut agitur de feudo novo ex causa onerosa, & nil, speciale concurrere videtur favore Primoge- niti, nisi circa pretium tituli, ac circa augmentum medii tem- poris, super quibus aliqua est controversia inter Doctores, cum aliis ipse tenetur integrum feudi pretium ponere in collationem in hereditate alodiali communicandum secundogenitis, vel aliis, in quos testator disposuerunt, intant solum termini juris communis circa quotam, & privilegium legitimæ adinstar cujuscumque alterius filii, nulla ratione habita qualitatibus, seu prerogativa Primogenituræ, nisi circa necessariam successorem in ipso corpore feudi, quia non potest Feudatarius privare Primogenitum, etiam si agatur de feudo novo, sed vis est in pretio, quod jure bonorum alodialium est regulandum, & in hoc mihi videtur differre novum ab antiquo.

Aut agitur de feudis antiquis, in quibus intrat vulgare feudistarum dictionem, seu assumptum, quod feudum est legitima Primogeniti, cum onore tamen in supra vitæ militiæ ad favorem secundogenituræ, & tunc Camerarius in cap. Imperiali, §. præterea Ducatus, litt. R. dicit legiti- mam, quam filius deducere potest ab oneribus exemptam, esse tertiam partem totius feudi, ex ea ratione, quia legiti- ma dicitur tertia pars ejus, quod quis esset habitus ab in- testato, unde cum ab intestato succederet in toto feudo, idè dictam quotam obtinere debet, dictamque Camerarii opinionem referunt, ac sequuntur Rovit. super pragm. 4. de feud. num. 62. & num. 115. Capyc. Latr. consultat. 121. num. 4. ubi disputat, an idem procedere debeat in feudo novo, ac etiam haberetur per Branciam in allegacionibus im- press. apud eundem Capyc. Latr. consult. 122. de Marin. re- solut. 250. lib. 1. Marcan. disp. 76. numer. 1. cum seqq. qui alios refert, solumque post hunc discussum in quadam causa Januæ, seu Uritana inter illos de Imperialibus, cor- ram me pendente tanquam arbitro, occasione detractionis, quam Primogenitus, & heres prætendebat facere de tertia parte feudorum antiquorum, ad effectum evitandi solutio- nem legatorum, quæ pater fecerat secundogenitis, con- siderabam, an dicta tertia esset tota, & præcipua Primoge- niti, abque alio onere; vel potius admittum haberet onus vitæ militiæ, quod ad favorem secundogenituræ in eum- dem Primogenito successori in feudis antiquis, ita ut istud etiam esset deducendum, stante quo legata facta erant se- cundogenitis etiam pro vita militiæ, & in hoc congruere videtur pro deductione, seu ratione dicti oneris, ea quæ habentur apud Marcan. jun. d. disp. 76. circa partium debitum fœminis, cum ista dicitur vitæ militiæ femi- næ, unde termini symbolizant, eodemque jure regulan- di sunt, sed quia ista materia est parum frequens in Curia, ideoque non habetur ita prompta, & præ manibus, idcir- cò differo judicium ad ea, quæ occasione dictæ alie causæ determinanda videbuntur post maturum studium, & discus- sionem.

S U M M A R I U M.

- 1 De legitima feudatarii, & impetratione feudi in legi- timam.
2 De valore, seu estimatione feudorum.

ANNOT. AD DISC. XIX.

De legitima debita feudatario in feudo novo, vel anti- quo respectivè, ultra deducta in discurfu, ubi men- dose num. 5. allegatur Merlin. de legitima, qui de hoc agit lib. 2. tit. 2. q. 19. agitur infra, disc. 108. pluraque deluper de- ducunt modernus de Luca ad Franc. disc. 387. Mucc. disc. forens. 28. & alia, quæ deducuntur in summatia sub tit. de Legitima disc. 118. cum plur. seqq. & 24. & agit Boscol. in sua controu. hic impress. art. 2. ex n. 38. & n. 17. cum sequentibus, & art. 6. ex n. 38.

Et de valuatione, seu estimatione feudorum, & an censenda sint de melioribus, vel de deterioribus bonis, in- fra, disc. 24.

ROMANA SEU ROSSANEN. FRUCTUUM, PRO PRINCIPE BURGHESEO, CUM PRINCIPISSA ALDOBRANDINA.

Casus decisis in Camera pro Burghesio.

An feudum dari possit in dotem, & æque fœmina simpliciter nubente, omniaque eius bona in do- tem constituta, an censentur comprehensa bona feudalia; & quatenus non, an vir feudi fructus percipiens faciat suos, vel teneatur ad eorum restitutionem.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti series.
2 Feudatarius de jure commune an dare feudum in dotem filii, sorori, vel alteri negativo.
3 Et an hæc prohibitio impediatur libertatem matrimonii.
4 Refertur, sed reicitur limitatio tradita per aliquos, ut feudum dari possit in dotem, in subsidium.
5 Fallit ubi nuptus, cui datur, est proxime successura in feudo.
6 Post tamen dari commoditas feudi.
7 Mulier feudataria potest pro se ipsa dotando dare feudum in dotem de jure commune, dummodo det inestimatam.
8 Fallit in Regno Neapolitano, ubi neque mulier id facere potest sine assensu.
9 Assensus generalis ex gratia concessa Neapolitanis super instrumentis dotalibus, intelligitur quoad obligationem feudi, non quoad ipsius corporis translationem.
10 Si de facto detur feudum in dotem, quamvis male, ad- huc dicitur dos constituta in valore feudi, adeoque ma- rius facit fructus suos loco usufructuum dotalium, quæ ex dicto valore deberentur.
11 Quæ leges, & Constitutiones Regni habeantur super pro- hibitione Feudatarii, dandi feudum in dotem, vel nubendi.
12 De Capitulis Regni editis in planitie S. Martini.
13 De Capitulis Pape Honorii.

D I S C. XX.

Contracto matrimonio inter Paulum Burghesium fi- lium Marci Antonii Sulmonæ Principis, & Olympiam Aldobrandinam Rossani Principissam, constituta do- tem in omnibus bonis ad ipsam ex hereditate Cardinalis Aldobrandini patris, & Olympiæ aviæ spectantibus, dictoque matrimonio soluto per Pauli mortem, ortæ fuerunt plures controversiæ, illa præsertim super fructibus pro virum percipis ex feudo Rossani, quod sub generali dotis constitu- tionem non venire dicebatur, quia feudum dari non possunt in dotem; & converso ad illos, tanquam à viro benè perceptos non competere repetitionis actionem, ego, & cæteri pro Principe Burghesio sentientes, dicebamus.

Verum quia pendere videbatur articulus à particulari- bus legibus Regni, magis quam à jure commune, an scilicet, & quando feudum dari possit in dotem, & si de facto datum esset, an vir faciat suos fructus inde per- ceptos, congruum proinde visum fuit, materiam ex alto assumendo examinare, an scilicet feuda sine Regis, vel Dominii directi assensu dari valeant in dotem, atque consequendo duas inspectiones, unam de jure communi, & alteram de jure Regni Neapolitani, in quo situm est feu- dum prædicatum.

De jure communi, duo casus distinguuntur, unus in Feu- datario, filiam, sororem, vel aliam mulierem dotante, cui

feudum pro dote assignet, alter in ipsa muliere Feudataria se ipsam dotante, qualis erat casus controversæ.

In primo casu, regula est negativa, ut scilicet non possit Feudatarius, pro filia, sorore, vel alia muliere maritanda, feudum in dotem tradere, quia in materia feudali dos non reperitur privilegiata, neque à generali prohibitione alienationis feudorum excepta, quoties Domini assensus non accedit, ad text. in cap. 1. §. donare, qualiter olim feudum alienari poter, ubi gl'of. Bald. Belvil. Alvarot. alique Feudistæ communiter plena manu concessi per Camerarium in cap. Imperialem pag. 81. in magnis lit. T. & V. Capyc. inoffici. feud. verbo feuda pro dote in principio, Borrell. in Summa de- cisionum part. 3. tit. 4. de jure dotalium n. 245. Mantica de acti. lib. 12. tit. 21. nu. 9. & seq. Rosental. de feud. c. 9. conclus. 8. in princip. Merlin. lib. 2. controu. 59. nu. 18. Apont. de potestate Prorog. tit. de assensibus rez. super dote in princip. nu. 1. & ad- mittitur apud Surd. conf. 457. ubi latè de feudo per patrem dato in dotem filie.

Et licet Ilermia ibidem motivando videatur sentire con- trarium, eo quia hujusmodi prohibitio videtur impeditiva libertatis matrimonii, ac Republicæ præjudicialis, quod- que propterea leges feudorum, cum verè non sint leges, sed consuetudines, videantur in hac parte sapere potius corru- ptelam, attamen à conclusione non est recedendum, quia dictæ consuetudines in scripturam redactæ, ex communi usu pro lege receptæ sunt, ejusque vim habent, ut latius ha- betur in Massanen. Castrorum hoc tit. maxime quia in hac parte à juris ratione non aberrant, ideoque corruptelæ no- men non merentur, quia prohibitio non percutit matrimo- nium directè, vel indirectè sub irrationabili fine illud pro- hibendi, vel ejus libertatem impediendi, sed continet legem, quam Dominus rei sui adjicit, cum honesta ratione, ut scilicet illa non transeat juris inficis, vel invito in personas sibi ignotas, parumque gratas, ut benè objecta solvendo discurrat Camerarius ubi supra, & habentur aliqua sub titu- lo de matrimonio, & sub altero de dote, ubi quando con- ditiones adjectæ hereditatibus, & legatis super nuptis de alterius consensu, vel sub certa lege contrahendis, impe- dire dicantur libertatem.

Quod hodiè, etiam apud Canonistas, & morales elu- cidatum remanet ex Constitutione 151. Urbani VIII. per quam Castra, & bona Jurisdictionalia prohibentur dari in dotem sine assensu, ampliando Constitutionem Sixti V. circa feudalia prohibent alienationem emanatam, de qua in Romana pecuniaria pro Guelpho hoc præter rit. ubi dicta ratio assignatur, ne scilicet Princeps ignarus, vel in- vitus ita habeat Barones, & feudatarios sibi ignotos, in- vilos, vel suspectos, licet enim Paup. in hac parte dispo- nant tanquam Princeps, & non tanquam Pontifex, itæ- men tanquam Ecclesiæ militantis caput, & libertatis mat- rimonii protector, & ac propugnator, hujusmodi legem non edidisset, si libertatis matrimonii præjudicium conti- neret.

Voluerunt etiam Ilermia, Ardizzon. & alii relati per Apontem, & Rosental. ubi supra, dictam regulam limitari in subsidium, censentibus nempe bonis alodialibus, quam opinionem retinendam dicit Menoch. lib. 4. præsumpt. 189. num. 173. sed quia nec rationem habet, nec auctoritatem, merito ex magis communi feudistarum voto reicitur, ut benè Apontem, & Rosental. locis allegatis, cum quibus con- currere videtur Barbol. in l. usufructus n. 25. ff. solut. matr. se- quitur Merlin. dicta controu. 59. lib. 2. nu. 18. & seq. Quare alias limitationes dictæ regula recipere non videntur, nisi eas ab iidem Doctores ubi supra tradidas, unam nempe, ubi Domini assensus accedit, alteram, ubi particularis lex, vel consuetudo id concederet, cum his leges, vel consue- tudines generales cedant, duas verò alias deducit Marin. re- solut. 139. num. 29. lib. 2.

Dari etiam potest altera limitatio, ubi mulier, pro cujus dote feudum datur, esset dotanti proximè in feudo successura, quia tunc speciem refutationis potius continere dice- retur, quæ non est prohibita alienatio, cum sit preventiva successio, quoties tamen esset pura, & non pactio, quia dos continere diceretur illud elegans contractus nomen requisitum in refutatione, de cujus materia habetur in Pa- normitana feudorum, & in Romana pecuniaria Creditum de Pallavicinis hoc cod. tit. & in specie latè Surd. d. conf. 457. n. 43. & seqq.

Addunt alii limitationem, ubi non ipsum in feudum in do- tem datur, sed ejus commoditas, juxta decif. de feudis novis, atque ex Bald. & aliis Rosental. cap. 9. conclus. 9. n. 1. Borrell. ubi supra n. 247. Sed hæc verè non meretur limitatio- nis

nis nomen, quia id in omni casu pro quacumque causa, & ad quilibet favorem per feudatarium fieri potest, ut habetur in Romana seu Status Ecclesiastici Infeudationum hœc. & in titulo de Emphyteusi in Tusculana Salviani, & in aliis, unde dotis qualitas nullum præbet peculiare privilegium, quod etiam in casu precedentis limitationis mulieris proximi successura dici posse videtur, quia effectus provenit à ratione præventivæ successioneis magis, quam à dotatione.

Alter casus est in muliere feudataria se ipsam dotante, quam receptum est posse sibi ipsi constituere dotem in feudo, dummodo detur inestimatum, locus autem si estimatus ea verâ estimatione, quæ faciat emptionem, cum tunc esset formalis alienatio per viam contractus emptionis, & venditionis, qui occultari dicitur, ut ita distinguendo firmant Ilermia, & Bald. in dicto cap. 1. §. donare, qual. olim feud. pot. alien. Capyc. investit. feud. verbo pro dote, vers. aut summi in muliere, Aponte de potestate Proreg. de assens. Reg. super dot. in princ. numer. 3. Laratta rheatr. feud. par. 10. diucl. d. 60. numer. 6. Borrell. in summa decis. part. 3. tit. 4. de iure dotium, nu. 268. Rofental. d. cap. 9. concl. 9. num. 6. quidquid contrarium teneat Camerat. in cap. Imperiale, pag. 83. lit. A.

Non tamen hoc procedit de iure Regnorum utriusque Siciliae, præsertim istius circa Pharam, ubi recepta est opinio negativa, sive ex Constitutione incipien. Constitutio Divæ memoriæ nimis generaliter alienationem prohibente, sive cuius generalitate, dotis casum Regni Sapientes constituerunt, sive ex Capitulis Caroli secundi editis in planitie Sancti Martini, ut aliqui voluerunt, & esse in eo inestam opinionem usi receptam, testatur peritissimus feudista Aponte ubi supra, num. 11. & 12. in fin. & nu. 47. unde propterea adhibi fundatam dicebat habere intentionem.

Crediderunt aliqui pro hac parte scribentes doctissimi, in his tamen materiis non multum versatis, obiectum evitare posse ex gratia concessa Neapolitanis, qualis est avertita civitate adrix lupponebatur, per quam gratiam Regius assensus generaliter in dotibus instrumentis præstitus dicitur, de qua gratia Aponte loco citato, Rovit. prag. 2. §. 8. de feud. de Marin. resolut. quotid. 28. lib. 2. Merlin. controu. 58. & 60. lib. 2. Capyc. Latr. consulti. 29. & ceteri: sed replicari hoc esse æquivoçum, quia gratia suffragatur quoad obligationem feudi pro dote in quantitate solvenda, vel restituenda; secus autem quoad dationem corporis feudi, ut per Apont. loc. cit. nu. 39. quem non habere contradistinctionem dicit Merlin. d. controu. 59. num. 22. Excusandos tamen in hoc insinuam dictos motivantes exteros, dum etiam ex Regnicolis in hoc æquivoçum incidit Jo. Anton. de Nigris, Campagna nuncupatus, ad c. 111. quod incipit statutus, n. 13.

Verum ad effectum de quo agitur, evitare posse obiectum dixi, quia licet feudum sine Regio assensu in dotem dari non possit, & si detur, nullus remaneat actus ob decretum irritans satis latum contentum in dicta Constitutione Constitutio Divæ memoriæ, atamen substat dotis constitutio in quantitate æquivalente valori feudi, quod proinde per maritum tanquam creditorem loco tenetur licet retineri potuit, atque ex eo percipi fructus loco illorum fructuum recompensativorum, qui ex dispositione tex. in cap. subscrivite, de usur. viro debentur, etiam ex dote constituta in quantitate in compensationem onerum matrimonii, ut egregie Ilermia in dicto cap. 1. §. donare, qualiter olim feudum poterat alienari, ubi addens & in constit. Regni, fratribus in princ. quem ceteri sequuntur deducit per Aponte de potestate Proreg. dicto tit. de assensibus regis super dote in princ. num. 1. vers. alii tertium, & num. 4. & §. 2. numer. 24. vers. sed magis, Merlin. dicta controu. 60. lib. 2. num. 12. ex quo motivo omnis cessavit difficultas, ac ita proinde in causa resolutum fuit per Cameram, ubi causa pendebat.

Ut autem aliquorum ex Dominis iudicantibus desiderio, & curiositate satisficere, distinctè deduxi quidnam in ista materia per leges Regni prædicti statutum sit, & unde huiusmodi prohibitio dandi feuda in dotem proveniat.

Erecto siquidem, vel juxta unam opinionem sub uno Rugerio Normanno, sive Anacleto Antipapa circa annum 1130. vel prius, ut aliorum est opinio, sub altero Rugerio, ex deductis per Freb. de subseq. lib. 1. tit. de antiquo statu Regni, num. 24. & 26. ex variis Provinciis, & Principatibus utriusque Siciliae Regno, Guglielmus secundus

cognomento bonus legem tulit inter Constitutiones Regni registratam incipien. fratribus, per quam statuitur, ut fratribus alia bona non habentibus, liceat pro dote fororum partem feudi obligare, vel si plura habeant feuda, unum ex eis dare, dummodo quando feudum datur, vel obligatur, contrahatur matrimonium de speciali licentia Regis; extincta verò linea unius, vel alterius Rugeril, Regnoque prædicto per ultimam lineam prædictæ feminam obvento in Federicum secundum Imperatorem S. Romanae Ecclesiæ, atque Ecclesiasticæ libertati inestissimum, hic plures edidit leges, quas cum aliis Regum prædecessorum in unum volumen redegit, easque Regni Constitutiones vocari mandavit, inter quas tres habemus ad propositum facientes, una est incipien. Honorem nostri Diadematis, in qua prohibuit omnibus feudatariis, ne abique Regis licentia uxores ducant, neque filias sorores, aut quaslibet alias maritent; altera que incipit, Cum hereditarius, per quam indistinctè omnibus Subditis præcipitur, ne matrimonium abique Regis licentia contrahant; tertia incipien. Constitutionem Divæ memoriæ, per quam quæcumque feudorum alienatio per verba nimis generalia, & effrænata sine regio assensu prohibetur.

Obvento deinde Regno in Carolum Primum, coque sub illo Rege diviso, quia Siculi ultra Pharam, omnibus Gallis in eadem vespertim hora occisis, Aragonensium Regi se dederunt, hinc sequuntur etiam, quod frimis remanentibus Constitutionibus jam editis utriusque Regno communibus, ex tunc quolibet Regno propriis legibus, & ritibus vivere, ac regi cepit, unde propterea praxis docet, quod, quamvis feudorum utriusque Regni investitura sit eadem, & per eadem verba concepta, fati tamen diversam naturam habent, diversoque jure regulantur, ut in Panormitana, & alibi hœc. it.

Post hanc igitur divisionem, Carolus Secundus Salerni Princeps, & Patris in hoc Regno sibi remansio Vicarius, suscipiendo tanquam Populi magis charus, Patre adhuc vivente, sub prædicto Vicariatus titulo Regi administrationem, tamenque, ne Populi in moderatis collectis, aliisque gravaminibus oppressi, insultuorum exemplum sequerentur, ad seditiones placandas, Summo Pontifici Martino IV. supplicavit, ut ad Regni tranquillitatem, ac levamen, aliquid à Latere Legatum designaret nomine Sedis Apostolicæ, qui usum, ac modum exactiois collectarum juxta tempora Guglielmi Secundi cognomento Boni declararet, aliaque ad Regni rectam administrationem statueret.

Quare deputato Cardinali Parmensi, cum ejus assistentia, & consilio, auditis Populorum querelis, idem Carolus nonnulla ordinavit Capitula, nuncupata Capitula in planitie Sancti Martini, à loco in quo id gestum fuit, per Papam confirmanda, & inter que ad propositum adest Capitulum incipien. Item statutus, quod juxta compilationem Jo. Antonii de Nigris est III. per quod statuitur, licitum esse Feudatariis liberè matrimonium contrahere, abique alia licentia inter fideles, dummodo feuda non dentur in dotem, abique Regio assensu. Quod Capitulum non est correctorium dictæ Constitutionis incipien. fratribus, ut alii putarunt, quia neque illa matrimonii libertatem impedit, corrigit tamen dictas duas primas Constitutiones Federici, atque sic antiquata fuit altera Constitutio incipien. Dotarium, concernens licentiam constituendi dotarium super feudis, ut per Capyc. Latr. consulti. 29. n. 31.

Dicta Capitula confirmationis robur minime obtinuerunt, defunctisque Martino, & Carolo Primo, Honorius Quartus Martini successor, ad petitionem ipsiusdem Caroli Secundi, tunc Regis, aliqua ordinavit Capitula nuncupata Papa Honoris, dictorum præcedentium Capitulorum in planitie Sancti Martini, in parte confirmatoria, & in parte reformatoria, & præsertim reformatum fuit dictum Capitulum in ea parte, in qua prohibetur feuda dari in dotem sine assensu.

An autem dicta Capitula Papæ Honorii fuerint in Regno acceptata, & ad usum redacta, sive contrario usui abolita, variant scribentes, ut videri potest apud Marean. jubenè de materia tractantem dis. 3. Hoc unum tamen est certum, quod fere ex dicto Capitulo, Item statutus, edito in planitie Sancti Martini, sive ex constitutione Constitutio Divæ memoriæ à dicto Capitulo confirmata, nulla ratione habita Capitulum Honorii, libertate, tam intrâ, quam extrâ Regnum, feuda, sive æstimata, sive inestimata, & sive à Patre, vel alio, sive à seipso, in dotem abique assensu dari non possunt, ut per Aponte loc. cit. n. 11. & 12. & 44. atque hoc jure vivitur, quia sic praxis docet.

Quid

Quid autem sit de feudorum obligatione pro dote solvenda, seu restituenda, habetur in Neapolitana, seu & hoc eod. tit. ubi de materia dictæ gratiæ, seu assensus generalis super dote.

S U M M A R I U M.

1 An, & quando feuda dari possint in dotem. ANNOTAT. AD DISC. XX.

Super deductis in hoc discursu, an scilicet, & quando feudum dari possit in dotem, pleniùs agitur sub tit. de Dote, disc. 145. & pleraque ad eandem materiam deducuntur per Cafat. de Affid. controu. 7. Montan. controu. 25. de Marin. ad Reverter. dec. 45. Et conferunt etiam ea, que habentur eod. tit. de Dote, disc. 143. occasione agendi de statutis, & legibus Dotium moderatoriis, an scilicet præjudicent necne libertati matrimonii, & de qua materia, occasione agendi de conditionibus, quæ adiciuntur per Testatores, sive de penis, & privationibus, habetur sub tit. de Testam. disc. 73. tit. de fidei comm. disc. 44. & tit. de maritim. disc. 14. ac etiam sub tit. de success. disc. 25. ubi plura enunciantur, quæ conferunt ad materiam hujus discursus.

E A D E M

INTER EASDEM PARTES.

Casus non decisus, sed solum examinatus pro directione, & veritate in congressu.

De contributione ad debita Feudatarii defuncti faciendi per heredem in feodalibus, & illum in allodialibus, & an possit aliter per Feudatarium morientem disponi, gravando unum solum. Hærede in feodalibus non agnoscente, vel repudiante successione, itaut ex lege Investituræ feudum alteri proximiori aperiatur, an istere neatur ad dictam contributionem, eo modo, quo per morientem ordinata fuit.

S U M M A R I U M.

- 1 Feuda in Regno Neapolis sunt mixta, & haberi non possunt sine hereditaria qualitate Feudatarii defuncti.
- 2 Juxta Rotæ opinionem in feudis mixtis non requiritur ista qualitas, sed sufficit esse hæres primi acquirentis, sed hæc opinio non servatur in Regno Neapolitano.
- 3 Opinio Regnicolarum procedit etiam si hæres sanguinis succedat in feudo contra voluntatem morientis.
- 4 Tenetur proinde ad contra etiam sine assensu, & facto legato feudi, an teneatur ad estimationem.
- 5 Successor pro debito, vel onere sibi adjecto, absque Regio assensu, cogi potest actione personali ad vendendam feudum, ut ita implet.
- 6 Que differentia sit inter debita contracta, vel onera imposita cum assensu, vel sine.
- 7 In feudis an habeat locum ritus de separationibus, & an Creditores defuncti præferantur Creditoribus hæredis.
- 8 De contributione pro rata bonorum faciendi inter heredem in feodalibus, & illum in allodialibus.
- 9 Hæres particularis, vel legatarius unius feudi, an teneatur ad contributionem.
- 10 Dicta Contributio potest per defunctum remitti, & disponi, quod unus, & non alter ad debita teneatur.
- 11 Quando dicitur gravamen directum ad ipsum feudum, vel potius ad personam successoris, seu feudi pretium.
- 12 Si proximior in feudo institutus non exeat successione, que alteri proximio venienti aperiatur, hic tenetur ad debita, & onera defuncti.

D I S C. XXI.

In eadem causa, de qua disc. præcedenti, & inter easdem partes, ex facti circumstantiis veniebat supradictus articulus disputandus, ideoque in congressu per Burghesii Advocatos examinatus, quia feudum Rossani fuerat in specie gravatum quibusdam debitis à Burghesio solutis, ad que Principissa se non teneri prætendebat, quia non ille, qui per morientem gravatus erat, fed alter, eo non curante successione, in feudo successerat.

Pro faciliiori materia notitia inducenda in Collegiis alio-

quin doctissimis, sed has particulares Regni materias excusabiliter non multum callentibus, cum etiam in ipsimet Regnicolis non versantibus in Tribunalibus Sacri Consilii, & Regiæ Camera summarie id contingit, ut ad verum etiam in Panormitana hoc eodem tit. opponuntur etiam firmæ illas propositiones, quæ apud Regnicolos, tanquam hodie notorie venient præsupponde, quod nempe feuda Regni Neapolitani, quorum Investitura est, pro te, & hæredibus ex corpore legitime descendentibus, sunt mixta sanguinis nempe, ac hereditariam qualitatem possulantia, quia deierii non possunt, nisi advocatos à lege Investituræ intrâ gradus à Regni Constitutionibus præscriptos, & per gratiam ampliatos, qui tamen succedere non possunt, nisi cum qualitate hereditaria, quia ipsius Regni feudum, à quo ista libertate regulanda sunt, est etiam hereditarium, Affid. dec. 149. Capyc. investit. feud. verbo feudorum genera vers. hereditaria, Franch. dec. 387. nu. 5. Rovit. prag. 4. de feud. nu. 95. & 124. Aponte de potestate Proreg. tit. de assens. Reg. super dot. §. 3. num. 16. Gizzarell. decis. 28. & ceteri passim, quia est principium absolutum.

Et licet Rota, ex magis communi DD. opinione, constanter teneat, in feudis mixtis, necessariam non esse hereditariam qualitatem respectu ultimi morientis, sed sufficere respectu primi acquirentis, atque per heredem sanguinis non stare, quip sit hæres rei familiaris, ut habetur dec. 482. n. ultimo, & 499. n. 5. p. 5. reconvict. & sæpe in aliis, quæ etiam patet conclusio in Rota, & Curia Romana receptissima, ut pluries sub tit. de emphyteusi, in Regno tamen recepta est contraria, ut scilicet requiratur qualitas hereditaria, respectu ultimi morientis, etiam si hæres sanguinis vocatus à lege Investituræ veniat ad successione contra judicium defuncti, quia scilicet hic alter feudum reliquerit, quod hæres sanguinis vendicæ ex lege Investituræ, nam adhuc tenetur habere qualitatem hereditariam, ac factum defuncti ratum habere, ut reprobat sententia Curtii, utriusque Annæ, & aliorum, veriores, ac receptam firmant Franch. decis. 1. & 704. Minad. consulti. 0. n. 20. Aponte de potestate Proreg. dicto tit. de assens. Reg. super dot. §. 3. num. 13. & leg. & cons. 13. & 52. lib. 1. Rovit. prag. 4. feud. n. 96. & leg. ex professo Gizzarell. dec. 28. & ceteri communitur.

Unde sequitur, successorem feudi teneri servare, ac ratum habere factum defuncti, equique debita solvere, eo modo quo quilibet hæres in allodialibus tenetur, juxta terminos text. in leg. cum a matre. Cod. de rei vendic. neque Inventarium suffragatur, quia ipsum feudum, equique integer valor dicitur esse in hereditate, idque verum, etiam in eo onere, quod indebitè, & contra formam investituræ, seu contra juris dispositionem, feudatarius addecerit, quia nempe per viam legati, seu alterius particularis dispositionis per ultimam voluntatem ordinatæ, feudum extraneo, seu remotiori reliquerit, qui tenetur ad estimationem juxta unam opinionem, quamvis non leviter controverfam, de qua Franch. dicta decis. 1. Apont. cons. 88. lib. 1. Merlin. controu. 60. & 81. lib. 2. Lanar. jun. in addit. ad Lanar. senior. in cap. 1. de success. feud. ex nu. 49. & alii apud eos deducti.

Secus concludentes in dispositione concepta per viam institutionis universalis, potius ex defectu voluntatis, super qua vertitur questio, quam ex defectu potestatis, quia feudatarius, etiam sine Regio assensu gravare potest personam successoris ad onera sibi bene visa usque ad integrum valorem feudi, in quo si vult succedere, tenetur servare defuncti voluntatem, per quam cogi potest in actione personali ad vendendum feudum, ut ex ejus pretio Testatoris voluntatem adimpleat, Franch. d. dec. 1. & 707. Gizzarell. d. dec. 28. Aponte, & ceteri supra allegati.

Equæ solum differentia dignoscitur inter onera, quæ per feudatarium adiciuntur cum Regio assensu, & alia sine, quod pro primis afficitur ipsum corpus feudi, ad quod ille, cujus favore dispositum est, jus vel actionem realem habet cum privilegio anterioritatis, etiam in præjudicium Domini directi in causa devolutionis, per alios vero ipsum corpus feudi nullatenus affectum remanet, tam quoad Domini præjudicium, quam etiam, ut ille in quem dispositum est, nullum jus, vel actionem realem ad feudum habeat, neque consensum præterdico valeat cum Creditoribus, vel aliis assensum habentibus, quamvis posterioribus, quinimod etiam cum Creditoribus ipsius hæredis, & successores, quia in feudis locum non habet ritus de separationibus, ut verius, ac ita decimam probant Theodor. allegat. 83. rejecta opinione Annæ allegat. 30. & Apont. de potestate Proreg. tit. de res. feud. §. 8. ut apud Theodor. in casus individuo ca-

fulcrit-

fu scriptis in contrarium Capyc. Latt. consulu. 99. & succu-
bit, atque dictam primam opinionem audio in illis Tribu-
nalicis esse receptam, sed respectu ipsius successoris, ut ad
onera implenda teneatur, certum est nihil referre, an adit,
vel ne regius assensus, quatenus hereditariae vires suppe-
tant, feudi valore in illis computato.

Sequitur exinde, quod quidquid sit in terminis Juris com-
munis, circa contributionem inter haeredem in feodalibus,
ac illum in allodialibus ad debita defuncti, de quo plenè, ac
elaboratè Fabius de Anna consulu. 4. num. 5. & seqq. ubi plures
refert opiniones, in Regno receptum est, inter istos haere-
des contributionem aequaliter faciendam esse proportiona-
biliter pro rata valoris bonorum, siue debita contracta sint
cum assensu, vel sine, ac etiam si pro eis sola feudalia, vel
econverso sola allodialia obligata sint, Freccia de subfeud.
lib. 3. tit. de differ. inter. feud. different. 13. Capyc. decif. 198.
Franch. decif. 1. num. 24. & 41. & dec. 159. Galeot. lib. 2. con-
trou. 21. nu. 29. cum seqq. Aponte de potestate Prores. tit. de
assensu res. super dote. §. 3. nu. 8. de Marin. resolut. 162. lib. 1.
Capyc. Latt. consulu. 9. num. 1. & consulu. 10. numer. 19. ac
ceteri.

Duplicem tamen ista contributionis conclusio limita-
tionem recipit, una est respectu illius successoris feudi, qui
dici non potest heres, & successor universalis in feodalibus,
quod tantum haeres particularis aliquis feudi, ex pluribus,
quae Feudatarius defunctus possidebat, quia tunc, adinstar
legatarii, seu haereditis particularis, non tenetur ad onera,
Marecot. lib. 1. var. cap. 96. num. 6. late Capyc. Latt. d. con-
sulu. 9. nu. 16. & seqq. & plenius consulu. 10. num. 21. & seqq.
& per tot.

Alteri, ubi contracta accedit defuncti voluntas expressa,
vel conjecturalis, quia nempe ejus intentio sit, ut unus hae-
redum, & non alter integrum onus subsinteat, quia tunc de-
functi voluntas est servanda, Franch. dicta dec. 1. n. ult. Ga-
leot. dicta contr. 22. n. 2. per tot. Apont. dict. §. 3. nu. 22. Ca-
pyc. Latt. dict. consulu. 9. & 10. & habetur in Romana Contribu-
tionis de Columna disc. sequenti.

Et idèd cum in isto casu onus solutionis debiti, de quo
erat controversia, in Testamento adjectum esset feudo Ros-
fani, ex ipso solum dicebatur adimplendum esse, nil obstantè,
quod adjectio oneris facta esset ipsi feudo, & non personae,
quia cum non verlareretur in onere realem, puta fideicommissi,
sicuti, vel simili, quod ipsum corpus feudi pecu-
riat, ad quem effectum consideratur per feudistas nullitas
dispositionis, sed in debito pecuniario, ex valore potius
quam ex substantia feudi solvendo, clarè constare dicebatur,
Testatoris voluntatem, quamvis per Testamenti scriptorem
non bene explicatam, directam esse ad gravandam perso-
nam successoris, seu primum feudi, idèdque potius substanti-
am verisimiliter voluntatis, quam cortex, & figura verbo-
rum intendenda est, ut in simili Rovit. dicta prag. 4. de
feud. nu. 79. & seqq. & nu. 109. cum seqq. maxime dum in Te-
stamento continetur clausula, omni moda meliori, per quam
substitueretur actus, qui gestus dicitur eo modo, quo geri, &
substitueri potest, ut in his terminis Rovit. dicta prag. 4. n.
79. illud enim proprie dicitur onus feudi, quod tangit ipsum
feudum, ejusque onus intrinsecum, & connaturale dicitur,
ex bene deducis per Fab. de Ann. consulu. 4. num. 17. cum
pluribus seqq.

Nihil proinde referre dicebatur, quod haeres in dicto feudo
instituit non curaverit illius successione agnoscere,
unde successio alteri proximiori delata sit, quia cum hic ve-
nire non poterit, nisi cum qualitate hereditaria, evitare
non poterat onerum superpositionem, & implementum, eo
modo quo Testator mandavit, juxta terminos dicti textus
in leg. cum a mare. Rosental. cap. 7. concl. 20. nu. 12. & seqq.
aliis enim satis de facili premiffis fraus fieri posset per collu-
sionem inter proximiorum a defuncto institutum, & sequentem
in gradu, & haec (in congressu defuper habito) veritas
reputata fuit, licet controversia ulteriorem disputationis
progressum non haberet.

ROMANA CONTRIBUTIONIS DE COLUMNA.

Responsum benevolam pro veritate datum ad petitionem M.
Comestabilis Columna cum Cardinali Columna Fratre.

Decadem materia Contributionis inter haeredes
Patrimonii feudalis, & allodialis.
Et an id procedat, ubi patrimonia sunt posita in
diversis Provinciis, vel Principatibus.

S U M M A R I U M.

- 1 Falsi series.
- 2 Debitum Feudatarii solvendum est tam ex patrimonio feudali, quam ex allodiali, & per utriusque patrimonii haeredes prorata.
- 3 Duplicitas patrimonii feudalis, & allodialis quomodo in una consideretur in ordine ad Creditores, & de concursu inter eos.
- 4 Et de duplicitate, seu diversitate patrimoniorum ob diversitatem, Provinciarum, seu Principatumum.
- 5 Contributio haeredum diversorum patrimoniorum ad solvenda debita defuncti cessat ex ejusdem expressa, vel etiam conjunctiva voluntate.

D I S C. XXII.

Hilippus M. Comestabilis Columna, Vir in Urbe magni nominis, multa possidens Castra, & bona Jurisdictionalia in statu Ecclesiastico, pluraque feuda in Regno Neapolitano, in omnibus dictis bonis Status Ecclesiastici instituit haeredem Cardinalem Hieronymum ejus filium secundogenitum, in feudis vero Regni instituit Principem Buteræ primogenitum, cui deinde abique successor decedenti successit Marcus Antonius tertio genitus laicus, & capax (cum Ecclesiastici sint incapaces successione illorum feudorum), ut in Venofren. successione feudorum, & in aliis hoc edocuit. Undè cum per dicti Testatoris majores, quidam Census ducatorum 3150. pro forte ducatorum 70. m. super dictis feudis in Regno existentibus impositus esset, benevolè dictus M. Comestabilis Marcus Antonius petiit responsum pro veritate, an ad aliquam dicti debiti contributionem teneretur Cardinalis aliorum bonorum haeres, juxta petitionis consilius.

Ex firmatis disc. precedenti, plana videbatur affirmativa resolutio, ut scilicet utriusque haereditis aequalis pro rata bonorum esse deberet contributio, quamvis fuerit una tantum bonorum specie debium esset impositum, maxime quia non unus, vel alterius occasione impositum erat, sed ex causa indifferenti concernente obligationem personalem utriusque patrimonii possessoris, & sic omnia bona, pro dotanda scilicet filia, ac etiam quia licet Census super illis feudis, tamquam super feudo certo impositus esset ad satisfaciendum Apostolicis Constitutionibus super forma creandi Census, erant tamen omnia bona pro ejus solutione obligata, quod non implicat, ut bene Franch. dec. 159. n. 8. Cenc. de Cens. qu. 41. nu. 9. & per tot. Mant. dec. 302. num. 10.

Et licet in Feudatario tamquam misce deure duplicitas patrimonii, ac duplicitas haereditis, paganicæ & militaris, quorum distinctio datur ita ut Creditores, unus patrimonii intuitu, vel occasione contrahentes, non concurrant cum aliis alterius patrimonii, juxta terminos text. in l. si certarum. §. Julianus. ff. de milit. ar. restam. ubi DD. de quibus Fab. de Anna consulu. 4. n. 9. Rovit. dec. 45. n. 3. & 4. Salsad. in Lacerint. p. 1. c. 9. n. 48. & seq. & p. 2. c. 12. num. 68. & seqq. attamen cessat ratio intuitus particularis, cum debitum sit indifferens ac etiam quia ubi bona paganica, & militaria sunt in eodem Regno, receptissima est dicta aequalis contributio, nulla facta distinctione occasionis, nisi agatur de onere merè reali, & intrinseco unius, & non alterius rei, ut late Fab. de Anna d. consulu. 4. & ceteri in precedenti discursu.

Difficultatem tamen non levem in hoc resultare confide-
rabam ex patrimoniorum diversitate in diversis Provinciis, vel Principatibus existentium, cum omnes auctoritates allegatae in precedenti, supponant existentiam bonorum utriusque qualitatis in eodem Principatu, nec de facili de-
ducant ad alios terminos, in quibus dici posse videtur, patrimonia consideranda esse tamquam omnino diversa, & separata; licet enim intuitu bonorum in diversis locis, & provinciis non constituit patrimoniorum diversitatem, l. Jurisperitos. §. Cum oriundus. ff. de execut. suor. Roman. consulu. 81. Quia haereditas cujusque hominis, tamquam persona ficta ipsum defunctum representans, semper in jure nostro in singulari numero enunciat, l. hereditas 61. ff. de acqu. rer. dom. l. 1. §. Sevolus. ff. si is, qui testamentum liber esse iustus erit, cum concordat. ac etiam, quia fictio non potest operari ultra veritatem, neque productum esse magis, quam producens. Undè sicut persona vera defuncti una erat, ita esse debet persona ficta, quae illam sub nomine haereditatis representat, maxime ad effectum eris alieni, cum debitoris persona obligata non possit Creditoribus prajudicare, ac ei tollere jus, quod habent quæsitum ad omnia ejus bona, ubi

ubi praesertim cessat ratio particularis contemplationis per Creditores habitæ in bonis unius, & non alterius patrimonii, seu unius, & non alterius negotiationis, ut in materia Salsad. loc. cit. & Rota decif. 228. num. 34. & 35. part. 8. rec. decif. 131. num. 24. & seqq. part. 9. & coram Rojas decif. 268. nu. 20. super quo puncto nihil statuumdum duxi, cum de illo non ageretur.

Attamen percutit commodum, & favorem Creditore, quatenus haeres unius patrimonii obijciat, quod contra eum non competat actio, secus quoad ipsos haeredes inter se, quia ubi non in omnibus bonis pariformiter eodem jure communi succeditur, sed diversa est causa successione unius, i.e. alterius patrimonii, tunc defunctus dicitur constituere duas personas omnino diversas, idèdque duos habere potest haeres, ac duas habet diversas haereditates, ut late deducitur apud Bellon. jun. de jur. acceffe. c. 10. q. 24. Merlin. dec. 333. num. 34. & seqq. Rojas decif. 157. numer. 8. & bene d. decif. 228. numer. 24. & seqq. part. 8. & conferunt quae habentur in Massien. locatons pro Principe Ludovico, sub tit. de jur. fidei. & foro comper. & hic videbatur casus, quia in feudis Regni diverso jure succeditur, quàm liberos Status Ecclesiastici, cum illa ex lege investitura, ac legibus particularibus non deferatur, nisi certo generi personarum, haec autem sint merè haereditaria ad omnes transmissibilia.

Verum ista consideratio negere non videbatur, quia d. conclusio, per quam distinguuntur patrimonia, procedit, ubi diverso jure ex potentia Status succeditur, etiam contra defuncti voluntatem; secus ubi diversitas pendet à voluntate morientis, ut in praesenti, quia nisi ipse disposuisset, etiam primogenitus successisset aequaliter in istis bonis Status Ecclesiastici, & ratio diversae successione feudorum non tollit rationem contributionis, nam etiam ubi feudalia, & allodialia sunt in eadem provincia, adhuc diverso jure succedunt, & tamen locus est contributioni, ad quod etiam conferunt quae habentur in Romana contributionis de Censis, hoc ed. tit. ad materiam Bullae Baroniæ.

Ex alio autem potentio in motivo ponderabam posse dubitari contra M. Comestabilem feudorum successorem, quod nempe data etiam regula contributionis, illa limitatur ex contraria defuncti voluntate, ut in precedenti etiam discursu deducimus habentur, dictamque voluntatem sufficere etiam conjecturalem, & praesumptivam, firmam in specie Capyc. Latt. consulu. 9. & 10. & Galeot. lib. 2. controu. 21. & 22. Satis autem defuncti voluntas colligebatur ex modo disponendis, cum primogenito feudorum successore, nihil de bonis Status Ecclesiastici relinquere voluit, sed illud patrimonium in Regno existentibus, quale quale sit, & cum suis oneribus, forte neque in eo illum instituitur, si potuisset non relinquere, ut plures facti circumstantiae suadebant, ita ut voluerit ista patrimonia omnino separare, ac pro diversis habere, & ex hoc motivo potius quam ex primo, quamvis non omnino determinate, respondi aliquam habere difficultatem contra requirentem.

Aliqua verò ad materiam contributionis inter plures Successores in casu peregrino habentur infra ad materiam Bullae Baroniæ in d. Romana Contributionis de Censis.

ANNOTAT. AD DISC. XXI. & XXII.

Super hac materia contributionis inter plures haeredes, feudalem, & allodialem, siue inter plures successores diversorum patrimoniorum, aut diversorum majoratum, videri poterunt ea, quae habentur infra in Annot. ad disc. 89. nempe pluries repuntur; atque ad idem conferunt quae habentur sub tit. de Credit. disc. 1. tit. de Haeredit. disc. 31. tit. de Legat. disc. 52. & tit. de Success. disc. 3. & 9.

Et quod etiam in ipso genere feudorum adhuc detur diversitas patrimoniorum pro diversitate Principatumum conferunt quae habentur tit. de Jurisd. disc. 90.

ROMANA DONATIONIS SCUT. 30. m. PRO CARDINALI SABELLO PERETTO TUNC ABBATE, CUM PRINCIPE BERNARDINO SABELLO EJUS PATRE.

Causa decisus per A.C. pro Cardinali. Censui, vel creditum acquisitionem per Feudatarium super feudo per ipsum possessio, an extinguitur;

vel potius subsistat, & coque defuncto spectet ad ejus haeredem allodiale.

Vel saltem Haereditarij allodiali debeatur dicti census, vel crediti extincti summae aequivalentes tanquam melioramenti pretium.

Et de confusione actionum ejus, qui est creditor Feudatarii defuncti, & succedit in feudo, &c.

S U M M A R I U M.

- 1 Falsi series.
- 2 Agens ad observantiam contractus correlative docere debet de implemento ex parte sua.
- 3 Renunciatio facta successioni feudi, vel fideicommissi ad favorem alicujus non obstat renunciati, vel renunciatarii, vel ejus haereditis amplius non interest, quia sit incapax.
- 4 Renunciatio feudi ad favorem incapax, an teneatur pati, quod hic percipiat feudi commoditatem, & emolumentum.
- 5 Observantia est interpret. contractuum, & voluntatis contrahentium.
- 6 Feuda Regni Neapolitani magis regularia à legibus Regni, & illorum Sapientum interpretationibus, quam à Jure communi feudorum.
- 7 Censui super feudo acquisivisti allodiali per Feudatarium, an extinguatur ratione incompatibilitatis, vel adhuc subsistat.
- 8 Censui pertinet ad haeredem, vel possessorem rei debitoris, an restituta hereditate, vel evicta re reviviscat.
- 9 De duplici patrimonio feudali, & allodiali concurrente in Feudatario ad evitandam dictam incompatibilitatem.
- 10 Melioramenta facta in feudo, an & quomodo spectent ad successorem in allodialibus.
- 11 De contributione utriusque haereditis feudalis, & allodialis ad debita Feudatarii defuncti.

D I S C. XXIII.

Maria Felici filiae Princeps Perettus, ultra condignam dotem ei constitutam pro matrimonio contracto cum Albani Principe Bernardino Sabello, intuitu amplissimae renunciationis, tam pro se quam pro ejus filiis, factae ad favorem Patris, & Abbatis Francisci Fratris, qui postea fuit Cardinalis de Montealto nuncupatus, de bonis feudibus, & allodialibus, & quibuscumque juribus, & successioneibus, intra, & extra Statum Ecclesiasticum, ac successioneibus, donationem fecit scilicet 30. m. post ipsius Principis donatoris, ac dicti Francisci filii, & Fratris respectu mortem praestantis. Undè sequuta morte patris, cuius fuit haeres universalis in allodialibus dictus Franciscus filius, cum hic mortens haeredem instituisset Abbatem Paulum Sabello ex praefata Sorore Nepotem, postmodum ad Cardinalis apicem quoque evehctum, dictaque Maria Felix haeredem instituisset praefatum Principem Bernardinum Virium, sic pulsare coepit coram A. C. ejus filium, tamquam dicti Cardinalis de Montealto haeredem, ad solutionem dictorum scut. 30. m. quorum dies jam cesserat, & clarè fundatam dicebat ejus intentionem in publico, & liquido instrumento faciente probationem probatam.

Ex parte verò rei conventi, Ego, qui ejus iura tuebatur, replicabam, donationem praedictam factam esse intuitu, & contemplatione renunciationis, & quatenus illam servare, & eique acquiescere, idèdque sibi obitare defectum adimplementi, cujus exceptio in quocumque iudicio quantumvis executivo, & privilegiato admittitur; agens enim ex contractu correlative continere implementum hinc inde, docere prius debet de parte sua implevisse. Gallef. de oblig. Camer. p. 4. n. 7. & seqq. ubi Zacch. n. 87. & seqq. Cavaler. dec. 307. & 338. Greg. dec. 261. Rot. decif. 7. p. 1. recent. cum concord. per addens. ad dec. 542. p. 4. rec. tom. 3.

Tantum autem abesse dicebam doceri de implemento, quod imò constabat de contraventione, dum dicta renunciatio veniens contra renunciationem, obtinere paternam successione in Principatu Venetia, & Comitatu Celano, aliisque feudis in Regno existentibus, etiam vivente jam fratre renunciatario, & cum feudis quoque occupaverat multa bona allodialia intra eorum fines existentia, prout sunt quaedam montanae, molendina, domus, & alia praedia. Contra verò ex parte actoris dicebatur feudorum successione nullum causasse, vel causare prajudicium fratri, vel